

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Husitská teologická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Osobní asistence

Personal assistance

Katedra učitelství

Sociální pedagogika

Prezenční forma studia

Vedoucí práce:

RNDr. Jana Leontovyčová, CSc.

Autor:

Šárka Jarošová

PRAHA, 2008

Poděkování

Děkuji RNDr. J. Leontovyčové, CSc. Za odborné rady, za velikou ochotu vést mou bakalářskou práci a za vstřícnost kdykoliv mi poskytnout potřebné konzultace.

Mé poděkování patří také zaměstnancům a klientům ve speciální Škole Svítání v Pardubicích za poskytnutí všech informací a taktéž vstřícnost.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma

„Osobní asistence“

jsem vypracovala samostatně. Použitou literaturu a všechny podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu použité literatury.

V rámci zachování ochrany osobních dat, neuvádím jména osob v praktické části.

Jaroslava Šálka

Motto:

„Naučili jsme se létat ve vzduchu jako ptáci, naučili jsme se plavat ve vodě jako ryby, zbývá nám jen jediné – naučit se žít na zemi jako lidé.“

V Praze dne 26. května 2008

.....

podpis

Anotace

Ve své práci bych se chtěla zaměřit především na rozsah informovanosti studentů ve věku od 16 do 19 let. Průzkum budu dělat pomocí dotazníků, ve kterých budou studenti odpovídat na otázky týkající se osobní asistence a zároveň jejich vnímání současné sociální situace v České Republice.

Dále vypracuji Kasuistiky klientů, ve kterých bych chtěla poukázat na důležitost osobní asistence ve speciální Škole Svítání v Pardubicích, na kterou se v praktické části zaměřím. Také se zaměřím na individuální důležitost osobní asistence u jednotlivých dětí.

Klíčová slova: postižení, osobní asistence, etika, nemoc, handicap, osobní asistent, sociální práce, socializace – integrace, sociální péče, sociální služba.

Annotation

In my bachelory thesis I would like to concentrate on extent of knowledge and information of student's in age about 16 – 19. I was doing reserch with questionnaires, in which the students answered questions about personal assistance and also their perception of the social situation in the Czech Republic.

I also woll work out the casuistry of clients, where I would like to refer to importance of personal assistance in spicial schoul in Pardubice, which is called Dan (Svítání). I engoge in on this schoul in the practical part of my thesis. I also concentrate on individual importance of personal assistance for particular children.

Key words: personál asistence, infliction, illness, handicap, personál assistant, social work, socialization - integration, cosial service.

OBSAH:

1. ÚVOD	8
2. TEORETICKÁ ČÁST	10
2.1. HISTORIE OSOBNÍ ASISTENCE VE SVĚTĚ	10
2.1.1. Ze strany ENIL byly pro hnutí Independent Living vytyčeny následující hlavní zásady:.....	11
2.1.2. Stručná historie péče o osoby se zdravotním postižením u nás.....	11
2.2. O OSOBNÍ ASISTENCI.....	12
2.2.1. Pražská organizace vozíčkářů.....	13
2.2.2. Principy osobní asistence.....	14
2.2.3. Principy podle hnutí Independent Living.....	15
2.2.4. Poddruhy osobní asistence.....	17
2.2.5. Znaky osobní asistence.....	18
2.2.6. Základní pojmy osobní asistence.....	19
2.2.7. Názvosloví	20
2.2.8. Standardy osobní asistence	21
2.3. BODOVACÍ SYSTÉM.....	23
2.3.1. Přehled úkonů, které bodovací systém obsahuje:	23
2.4. POŽADAVKY NA OSOBNÍHO ASISTENTA	24
2.4.1. Motiv asistenta	24
2.4.2. Fyzické předpoklady asistenta	25
2.4.3. Psychické předpoklady asistenta.....	25
2.4.3. Časové a prostorové možnosti asistenta	26
2.5. PRÁCE OSOBNÍHO ASISTENTA	26
2.6. OBČANÉ, KTERÝM JE OSOBNÍ ASISTENCE POSKYTOVÁNA	26
2.6.1. Jedinci s mentálním postižením.....	26
2.6.2. Jedinci s tělesným postižením.....	27
2.6.3. Senioři	27
2.6.4. Jedinci se smyslovými vadami.....	28
2.6.5. Poruchy zraku	28
2.6.6. Poruchy sluchu.....	29
2.6.7. Jedinci s kombinovanými vadami.....	29
2.7. OSOBNÍ ASISTENCE NA ŠKOLÁCH.....	30
2.7.1. Základní školy	30
2.7.2. Střední školy (učiliště).....	30
2.7.3. Vysoké školy (Vyšší odborné školy).....	31
2.7.4. Speciální školy a jiná zařízení.....	31
2.8. NÁVRH SYSTÉMU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	32
2.8.1. Služby sociální péče	32
2.8.2. Služby sociální intervence	32
2.9. OSOBNÍ ASISTENCE V ZÁKONĚ.....	33
2.9.1. Ve znění zákona 108/2006 Sb.....	33
2.9.2. Vyhláška MPSV 505/2006 Sb.....	34

3. PRAKTICKÁ ČÁST.....	35
3.1. POPIS ZAŘÍZENÍ, KDE SE VYUŽÍVÁ SLUŽEB OSOBNÍ ASISTENCE	36
3.1.1. <i>O chod školy v Polabinách se starají:</i>	38
3.1.2. <i>Postavení osobního asistenta ve Speciální škole Svitání:</i>	38
3.2. KAZUISTIKA Č.1	39
3.3. KAZUISTIKA Č.2	41
3.4. KAZUISTIKA Č. 3.....	42
3.5. KAZUISTIKA Č. 4.....	43
3.6. VÝZKUM INFORMOVANOSTI A NÁZORŮ NA TÉMA OSOBNÍ ASISTENCE.....	48
3.6.1. VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU.....	53
4. ZÁVĚR.....	62

SUMMARY

SEZNAM POUŽITÝCH MATERIÁLŮ

PŘÍLOHY

1. ÚVOD

Osobní asistence se dle zákona č.108/2006 stala od roku 2007 platnou sociální službou. Zákon je velice důležitý pro všechny lidi, kteří nejsou samostatní a bez pomoci jiné osoby nemohou prožívat svůj život plnohodnotně. Nejedná se jen o lidi s různými druhy postižení, ale například také o seniory. Služba osobní asistence přináší klientům nové příležitosti jak trávit volný čas, pomoc při studiu, při hledání zaměstnání a samotné docházení do práce, maximální využívání všech sociálních služeb, přínos informací a různých možností v rámci kulturní i sportovní oblasti. Je to určitý způsob, jak klientům pomoci žít naplno v rámci jejich možností a schopností.

Osobní asistence se v posledních letech stává stále více diskutovaným tématem. Tento pojem se začíná dostávat do povědomí laické veřejnosti, není už jen otázkou pro odborníky a lidi s tělesným či mentálním postižením. Díky změnám v naší sociální sféře se změnil životní styl a možnosti lidí neschopných samostatně využívat všechny nabídky kulturního, vzdělávacího a společenského dění. Tato skutečnost umožňuje poměrně velké části veřejnosti přímý kontakt s občany, kteří dříve byli považováni za tzv. „nežádoucí“ pro společnost. Byli nuceni žít za zdmi ústavu bez jakéhokoliv kontaktu s okolním světem. V dnešní době jim nejen služba osobní asistence, ale i různé organizace, které vznikly na podporu lidí s omezenými možnostmi, kvalitnější život a lepší integraci do společnosti. Jejich současná situace se v České Republice vyvíjí správným směrem, ale ve srovnání se západními zeměmi stále zaostáváme.

Problém a důvod našeho zaostávání můžeme spatřovat především v nedostatečném finančním ohodnocení osobních asistentů (ale i jiných pracovníků v sociální sféře). Mimo jiné se také stále potýkáme s lidskou lhostejností k osudům našich spoluobčanů.

O téma osobní asistence jsem se začala zajímat během praxe v chráněných dílnách v Německu, kterou jsem absolvovala v rámci studia na Vyšší odborné škole - sociálně pedagogické. Tato problematika mne zaujala natolik, že jsem začala docházet do Školy Svítání v Pardubicích. Díky těmto zkušenostem jsem se rozhodla pro toto téma mé bakalářské práce.

V teoretické části jsem vymezila pojmy, stručně popsala historii a zahrnula aspekty týkající se osobní asistence.

Praktická část je zaměřena na Školu Svítání v Pardubicích a její klienty. Konkrétně uvádím čtyři kasuistiky dětí navštěvujících tuto školu. Záměrně jsem vybrala právě tyto čtyři

kasuistiky z důvodu nejbližšího kontaktu s těmito klienty a zároveň různorodosti jejich potřeb.

Dále jsem se snažila formou dotazníků monitorovat informovanost veřejnosti o problematice osobní asistence.

Mezi mé hypotézy patřil názor, že povědomí o poskytování sociální služby osobní asistence je minimální. Dále jsem předpokládala, že díky integraci klientů s různými druhy postižení do společnosti, lidé častěji přicházejí do styku s touto skupinou lidí. Také jsem se domnívala, že ve společnosti obecně převládá názor, že sociální služby v České Republice jsou nedostačující.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Historie osobní asistence ve světě

Na konci šedesátých let ve Spojených státech amerických vzniklo hnutí Independent Living. Cílem bylo, aby se dosáhlo rovnoprávnosti mezi zdravými a postiženými lidmi. Toto hnutí založil Ed Roberts na universitě v Berkeley v Kalifornii společně se svými přáteli, studenty s tělesným postižením. Říkali si Rolling Quads – „valící si kvadrouši“

V roce 1969 vytvořili program nazvaný „Strategie nezávislého života“ a začátkem sedmdesátých let i první Centrum nezávislého života. Zde byly poskytovány služby lidem se zdravotním postižením, mezi něž patří zejména vzájemné poradenství lidí s tělesným postižením, zprostředkovávání osobní asistence a dostupnější informovanost.

Toto hnutí se postupně rozrůstalo o další státy a tím vzniklo nové Evropské hnutí „The European Network of Independent Living“ – ENIL. Cílem bylo sdružovat evropská centra, pomáhat jim v činnosti, vytvářet koordinační a informační síť. Každý z těchto států přijal zásady hnutí a přizpůsobily je svým konkrétním podmínkám a potřebám.. Steven E. Brown, který pracuje ve Světovém institutu zdravotního postižení (WID), nashromáždil materiál o nezávislém způsobu života (Independent Living – zkratka IL), v němž mimo jiné formuloval hlavní zásady hnutí..

Při pokusu o vysvětlení pojmu independent Libiny narazil na jazykovou bariéru. Zjistil, že v některých kulturních prostředcích neexistuje slovo, jež by vyjadřovalo totéž, co independent. Tím je vysvětlení celé koncepce velmi obtížné, natož potom její samotná realizace. Podstatou termínu „nezávislý“ je rozpoznání a výběr možností. Aby bylo možné stát se nezávislým, musejí být možnosti výběru dostatečně rozmanité. To neznamená, že lidé s postižením a bez něj mají stejné schopnosti, nebo musejí dělat věci stejným způsobem, ale znamená to, že nacházejí rovnocenné možnosti.

„ Nezávislý způsob života znamená, že lidé s tělesným postižením mají možnost rovnocenného výběru v oblasti sociální, politické, ekonomické a kulturní jako nepostižené osoby.“ Str.5, Osobní asistence jako jedna z cest k samostatnému životu.

Pracovníci Pražské organizace vozíčkářů – POV, se rozhodli pro výraz, který Independent nejvíce vyjadřuje, „samostatný.“

2.1.1. Ze strany ENIL byly pro hnutí Independent Living vytyčeny následující hlavní zásady:

1. Nezávislý způsob života je proces vědomého sebezdokonalování, zvyšování sebedůvěry a emancipace. Tento proces umožní všem lidem s postižením dosáhnout stejných možností a plné účasti ve všech oblastech života společnosti.
2. Lidé se zdravotním postižením musejí být schopni tento proces individuálně i kolektivně kontrolovat s využitím demokratických principů a na základě rovnoprávnosti.
3. Jako rovnoprávní občané musejí mít lidé s postižením zabezpečeny základní lidské potřeby: stravu, hygienu, ošacení, bydlení, zdravotní péči, technické pomůcky, pečovatelskou službu, vzdělání, pracovní uplatnění, informace, komunikaci, dopravu a přístup do veřejných i kulturních zařízení, právo na sexualitu, právo ženit se a mít děti.
4. Hnutí musí pokrývat potřeby všech lidí s postižením, k nezávislému životu musejí vést děti se zdravotním postižením již od mládí jejich rodiče.
5. Lidem se zdravotním postižením musí být dána rovnocenná příležitost, aby se podíleli na stanovení vlastních potřeb, na volbě a rozsahu kontroly.
6. Hnutí je proti systémům, které podporují závislost na ústavních institucích.
7. Osoby se zdravotním postižením se musejí samy podílet na výzkumu, vývoji, plánování a rozhodování o záležitostech, které jsou spojeny s jejich životem, a to na všech úrovních.

2.1.2. Stručná historie péče o osoby se zdravotním postižením u nás

V Českých zemích podobně jako jinde byla sociální péče převážně na rodině a blízkých. Poprvé se o sociální péči hovoří v říšském policejním řádu Ferdinanda I. v roce 1552. Péče se podle něj poskytuje chudým s domovským právem v obci. Za Josefa II. byly vyhlášeny Dvorské dekrety, podle nichž se zřizovaly farní chudinské ústavy. Chudinský zákon č. 59/1868 českého zemského zřízení upravoval právní vztahy vznikající v oblasti chudinské péče. Systém chudinské péče fungoval až do roku 1956, kdy vstoupil v platnost zákon č. 59/1956 Sb. o sociálním zabezpečení. Po únoru 1948 došlo k přenesení výkonu sociální péče výhradně na stát a na jeho místní orgány – národní výbory. Podle zákona č. 101/1964 Sb. o sociálním zabezpečení byla sociální péče podřazena pod pojem služby a nadále poskytována pouze státními orgány. Podle zákona č. 121/1975 Sb. bylo rozšířeno spektrum poskytovaných dávek.

2.2. O osobní asistenci

V listopadu 1989 přijel ze SRN do Hodonína pan Kadlec. V době své emigrace v Německu utrpěl úraz, po němž zůstal na vozíčku. Tento muž přijel se svým osobním asistentem, a stal se tak prvním, kdo mohl ze své vlastní zkušenosti hovořit o tom, o čem v České republice vozíčkáři dosud jen snili.

V Následujícím roce k nám zavítala dvojice lidí, která pocházela z holandské odnože hnutí Independent Living. Seznámili s jeho zásadami několik členů Pražské organizace vozíčkářů (POV), a ti se rozhodli prosazovat je i u nás. Mezi základní prostředky sebeurčujícího života patří osobní asistence. Praktickou představu o ní a jejím využívání získali ze Švédska ze stockholmského družstva STIL od pana Adolfa Patzky.

POV se přihlásila za člena evropské větve IL a její pracovníci upravili pravidla podle svých představ. V roce 1991 začali poskytovat osobní asistenci deseti klientům POV. Zdenka Hanáková, jedna ze zakladatelů organizace, měla od mládí velmi těžké zdravotní postižení. Její matce, která se o ni od počátku starala, ubývaly síly, takže sama Zdenka poznávala, jak naléhavě je potřeba postupně matčinu péči plnohodnotně nahradit.

Pravděpodobně prvním člověkem, který v Československu žil s osobní asistencí, byla Jana Hrdá. Když v roce 1985 zemřela její matka, která se do té doby starala o ni a o její malé děti, začala ve své domácnosti organizovat pod záštitou Okresního ústavu sociálních služeb placenou osobní asistenci, a mimo ni i dobrovolnou.

Když této ženě Zdenka Hanáková nabídla nejprve službu a později spolupráci, shledaly, že pravidla POV byla takřka stejná. Byl tu další důkaz, že skutečně odpovídají tomu, co lidé s postižením u nás potřebují. Proto se Jana spolu s pracovníky POV všemi silami začala snažit jednak o rozšíření osobní asistence do celé republiky a hlavně o její uzákonění. Pravidla, která vytvořili, byla postavena na čtyřech hlavních principech IL, tzv. „4D“ (viz dále) a také se kladl velký důraz na opravdové potřeby vozíčkářů.

Postupně se začali hlásit zájemci – poskytovatelé. Bylo velmi těžké najít vhodné osobní asistenty a opatřit nutné peněžní prostředky, které nejprve přicházely velmi pomalu. Další významná etapa osobní asistence začala s účinností zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách. Do něj se podařilo aktivistům IL v ČR prosadit všechny čtyři hlavní principy osobní

asistence, tzv. „4D“. Tak konečně mohli uživatelé legálně řešit svou sociální nouzi, potřebu péče, pomocí osobních asistentů, které si sami našli, vybrali, vyškolili a průběžně je instruují.

To, co člověka odpuzuje, zároveň ho i určitým způsobem přitahuje právě pro svou odlišnost a jinakost. Postižení byli zpravidla společností zavržováni, zároveň jim však byly připisovány magické schopnosti (např. prorocký dar slepců, znetvořená čarodějnice je vybavená kouzelnou mocí), které k nim přitahovali i když s příměsí strachu. (Vágnerová, Hadj.mousová, 1999)

2.2.1 Pražská organizace vozíčkářů

Vznik organizace

Pražská organizace vozíčkářů (POV) vznikla z jedné pražské Základní organizace Svazu invalidů z iniciativy samotných lidí na vozíku. Byla registrována jako občanské sdružení v dubnu roku 1991 jako nestátní, nezisková organizace.

Cíle a aktivity organizace

POV si stanovila cíle, jež vycházely přímo z potřeb jejích členů, což považují za nejlepší způsob, jak dosáhnout nejlepší efektivity. Členem se mohou stát lidé pohybující se převážně na vozíku, jejich rodinní příslušníci i ostatní lidé, kteří jsou příznivci vozíčkářů. Činnost organizace je řízena osmičlenným výkonným výborem a realizována je malou skupinou placených pracovníků.

Hlavním záměrem POV je obhajoba a prosazování práv a specifických potřeb lidí se zdravotním postižením a jejich zařazování mezi zdravé lidi. Snahou POV je využít schopností svých členů a to zejména odborných, aby mohly být poskytovány služby na profesionální úrovni.

POV spolupracuje s ostatními organizacemi i se všemi, kdo chtějí pomáhat lidem se zdravotním postižením. Mezi základní úkoly POV patří osobní asistence. POV je zdejší Centrem evropského hnutí Independent Libiny, provozuje Centrum samostatného života, pořádá kurzy sociální rehabilitace, umožňuje sportovní aktivity (stolní tenis, košíková, plavání, sportovní setkání vozíčkářů v oboře Hvězda). POV poskytuje zprostředkovatelské služby (sponzorství, vyhledávání odborných lékařů, kontakty na zaměstnání, kulturní představení apod.), buduje informační síť (z oblasti legislativy, pracovního uplatnění,

zdravotnictví, dále informace o kompenzačních pomůckách, o dalších službách pro vozíčkáře, o bezbariérové dopravě, o sportu vozíčkářů)

2.2.2. Principy osobní asistence

Pomoc lidem s postižením se liší podle jeho druhu a míry. Je zřejmé, že při zajištění určitých podmínek mohou tito lidé samostatně žít a rozhodovat se o svém životě.

Osobní asistence má umožnit klientovi nezávislé rozhodování o jeho životě, tzn. o uspokojování jeho potřeb.

Základním principem je nezávislost, samostatnost. To však neznamená, že člověk s postižením může žít sám, nýbrž má sám možnost rozhodovat se o svém životě a převzít za něj zodpovědnost.

Pokud postižený zůstává izolován doma, ztrácí jednu osobně důležitou roli a postupně může dojít k úpadku jeho kompetencí, event. celé osobnosti. (Vágnerová 2004, s. 184).

Osobní asistence je jeden z druhů „péče“ o osoby s postižením, jenž se zcela vymyká těm, které u nás byly doposud provozovány. Všechny – ať již ústavní nebo domácí – byly totiž postaveny tak, že jejich uživatel byl trpným objektem, o nějž se postaral stát. A to prostřednictvím lékařů, kteří určili medicínskou diagnózu, sociálních pracovníků, které by měli „prošetřit“ dotyčného, a úřadu, jenž konečně rozhodl, co žadatel potřebuje a co mu bude poskytnuto. Člověk tak byl jakýmsi předmětem, o němž rozhodoval někdo jiný, jeho život probíhal podle předpisů a taxativně vymezených úkonů.

Rozvojem služeb osobní asistence dochází ke změně z toho hlediska, že každý člověk s handicapem má na výběr, zda si zvolí, že bude žít v ústavní péči nebo využije služeb osobní asistence. Vzhledem k tomu, že každý člověk je jedinečný, má odlišné potřeby a přání, záleží pouze na něm, kterou cestu si zvolí.

Osobní asistence je služba založena na svobodném rozhodování člověka, který spolupracuje se svým osobním asistentem.

Hlavní činností osobního asistenta je pomoc člověku s postižením při běžných úkonech, dále se mohou služby vztahovat i ke studiu nebo zaměstnání. Hlavním cílem je však zabezpečit plnohodnotný život jedinci s postižením, proto pomáhající může doprovázet klienta i za kulturou, sportem nebo zábavou, což by bez cizí pomoci nebylo pro jedince dostupné.

Seberealizace je rozvíjení a soustavné využívání nadání a schopností člověka, uplatňování přirozených i utvářených dispozic jedince k určité činnosti, práci nebo sociální aktivitě. Seberealizace a s ní související uplatnění na trhu práce je u handicapovaných lidí daleko obtížnější, protože předpokladem její úspěšnosti je správně zhodnocení i rozvinutí těch schopností a dovedností handicapovaného člověka, které nezanikly kvůli defektu, nemoci či úrazu (Matoušek, 2005, s. 104).

2.2.3. Principy podle hnutí Independent Living

Služby osobní asistence mají klientovi zabezpečit základní životní potřeby. Těmi jdou nejen biologické, ale i společenské. Mezi biologické řadíme přijímání potravy, hygienu, toaletu, pomoc při procházkách, nákupech. Společenskými jsou např.: vzdělávání, výkon povolání, výchova dětí, kulturní a sportovní akce. Uspokojováním těchto potřeb je kompenzováno zdravotní postižení.

Osobní asistence zabezpečuje sociální potřeby klienta, zdravotnická péče je zajišťována jinými odborníky.

Pokud se člověk rozhodne využívat služeb osobní asistence, má dále možnost kombinovat tyto služby s dalšími instituty péče.

Pro poskytování služby tohoto druhu je vytvořen Bodovací systém.

Tím se zřizovatelé osobní asistence mohou řídit při stanovování časového rozsahu.

Podle vzniku hnutí Independent Living, v sedmdesátých letech, byly vytvořeny principy osobní asistence, tzv. 4 „D“ a jejich vliv na zákon č. 108

Delimitace: Osobní asistence se poskytuje bez omezení úkonů, místa a času.

V zákoně najdeme o osobní asistenci v §39: Osobní asistence je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje bez časového omezení v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje.

Demedikalizace: Osoba se zdravotním postižením se nepovažuje za nemocnou osobu a neposuzuje se podle diagnózy (Lékařskou pomoc vyhledává člověk s postižením pouze v případě zdravotních těžkostí, není tedy pouhým předmětem lékařské péče.), ale zkoumají se jeho sociální potřeby.

V zákoně je stupeň závislosti přidělován podle úkonů, v nichž osoba se zdravotním postižením potřebuje pomoc druhé osoby: §9 Při posuzování péče o vlastní osobu pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat určité úkony.

Deprofesionalizace: Klient školí a instruuje své asistenty sám, asistenti nejsou profesionály.

V zákoně se od osobního asistenta seburčující osobní asistence nepožaduje žádné vzdělání, jež musí mít zaregistrovaní poskytovatelé a osobní asistenti u těchto poskytovatelů zaměstnaní: §83 Registrace podle § 79 se nevyžaduje, poskytuje-li osobě pomoc osoba blízká nebo jiná fyzická osoba, která tuto činnost nevykonává jako podnikatel.

Deinstitutionalizace: osoba se zdravotním postižením nemusí žít v zařízení nebo mít možnost sociálních služeb pouze prostřednictvím poskytovatelské organizace, ale řídí si osobní asistenci přímo, bez mezičlánku.

V zákoně o sociálních službách je „osobním asistentem seburčující osobní asistence“ osoba blízká nebo jiná (v tomto případě jiná)

§24 Žádost o příspěvek musí kromě náležitostí stanovených správním řádem dále obsahovat: označení osoby blízké nebo jiné fyzické osoby anebo právnické osoby, která osobě poskytuje nebo bude poskytovat péči, pokud je tato skutečnost známa při podání žádosti,

§ 29 Poskytuje - li oprávněné osobě pomoc osoba blízká nebo jiná fyzická osoba, obecní úřad obce s rozšířenou působností vydá těmto osobám na jejich žádost bezplatně písemné potvrzení prokazující dobu této péče pro účely zdravotního pojištění a důchodového pojištění a zaměstnanosti.

Služby osobní asistence mají klientovi zabezpečit základní životní potřeby, a to jak biologické (například příjem potravy, toaletu, polohování, hygienu, dále dopomoc při obstarání domácnosti, při nákupu, pochůzkách atd.), Tak společenské (např. při výchově dětí, při vzdělání a výkonu povolání, při kulturních a sportovních aktivitách). To vše je nutnou kompenzací zdravotního postižení (Hrdá, 1996).

2.2.4. Poddruhy osobní asistence.

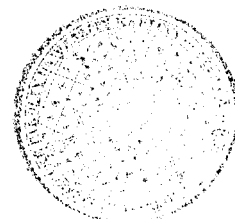
Řízená osobní asistence

- odpovídá principům hnutí Independent Living jen vzdáleně
- je při ní nutná koordinace průběhu služby zvenčí
- je určena lidem, kteří si nedovedou sami vybrat, školit a průběžně instruovat osobní asistenty sami, nebo to dělat nechtějí
- je uvedena v zákoně 108/06 Sb. v §39
- poskytuje ji registrovaný poskytovatel
- z toho vyplývá, že osobní asistenti musí mít předepsané vzdělání
- přicházejí ke klientovi jako odborníci, kteří mají zodpovědnost za průběh služby
- poskytovatel je povinen splňovat požadavky na standardy kvality služby

Řízená osobní asistence – je prováděna na základě odborné přípravy osobních asistentů. Využívá se u klientů, kteří vyžadují specializovanou pomoc. Klient neřídí práci osobního asistenta. Tyto služby jsou určeny osobám s mentálním postižením, psychickou poruchou, nebo i osobám se smyslovým postižením, u kterých je potřeba pouze koordinace z venku. Osoby se smyslovými poruchami však mohou řídit a rozhodovat o poskytování služeb (Hrdá, 1996).

Sebeurčující osobní asistence

- odpovídá plně principům hnutí Independent Living
- klient si řídí osobní asistenci sám, sám určuje, jak bude služby vypadat
- klient sám si vybírá, školí a průběžně instruuje své osobní asistenty
- možnost mít takovou péči je uvedena v zákoně 108/06 Sb. v §24, 29, 83
- klient sám si domlouvá s osobním asistentem (fyzickou osobou), za jakých podmínek služba probíhá, sám si s ní sjednává čas i částku, za niž ji poskytuje
- klient si školí své osobní asistenty podle svého zdravotního postižení a osobnostních charakteristik
- za průběh služby je zodpovědný klient, který je s osobním asistentem v rovnocenném partnerském vztahu a o průběhu služby se s ním domlouvá (osobní asistent má právo veto, pokud tím neohrozí klienta na zdraví nebo dokonce na životě)
- klient sám kontroluje kvalitu služby

Dobrovolná osobní asistence

- může ji zprostředkovávat organizace
- může si ji dohodnout sám klient
- podle toho, kdo ji zařizuje, se řídí její pravidla i průběh, může tedy být i jako řízená i jako sebeurčující
- poskytuje se bez úplaty (klient může nabídnout stravu apod.)

Společenská osobní asistence

- liší se především obsahem - při ní se poskytují nejčastěji doprovody a společnost (předčítání, rozhovor, atp.)
- nikoliv limitní úkony, tj. pro uspokojení biologických potřeb, nebo podlimitní, tj. úklid, nákup, pochůzky apod.
- neposkytují ji organizace zaregistrované podle 108/06 Sb., ale jiné agentury nebo fyzické osoby
- podle toho, kdo ji zařizuje, se řídí její pravidla i průběh, může tedy být i jako řízená i jako sebeurčující
- platba za služby není omezena výše uvedeným zákonem

2.2.5. Znaky osobní asistence

Znaky procedurální:

- Hlavním důvodem poskytování této služby je sociální handicap, jehož důsledkem je oddělení od společnosti
- Pomocí bodovacího systému se zjišťuje, do jaké míry a při jakých úkonech klient potřebuje pomoc druhé osoby, klient nemusí k těmto úkonům využívat služeb osobní asistence
- Klient se sám rozhoduje, zda bude přijímat služby osobní asistence.

- Osobní asistence je prováděna na nejrůznějších místech a jakémkoliv čase.
- Přijímání těchto služeb se klient co nejvíce přibližuje k běžnému životu a má možnost začlenit se do společnosti
- Při poskytování sebeurčující osobní asistence klient koordinuje práci osobního asistenta.

Provozní znaky:

- Financování osobní asistence není uzákoněno
- Osobní asistence se poskytuje tam, kde je klient
- K výkonu této služby není třeba technické ani materiálové vybavení
- Je zde však třeba dobrého vztahu mezi klientem a pomáhajícím

Personální znaky:

- U řízené osobní asistence se požaduje odborná příprava pomáhajícího
- U sebeurčující osobní asistence je základní kontakt mezi klientem a osobním asistentem, u řízené je nutný koordinátor.

2.2.6. Základní pojmy osobní asistence

Cílová skupina = okruh osob, které používají sociální službu. Je vymezen například druhem postižení, věkem, místem bydliště atd.

Design for all = úprava vhodná pro všechny. Prostředí, jež je upraveno tak, že v něm mohou osoby se zdravotním postižením žít bez omezení. Tyto úpravy jsou pro osoby se zdravotním postižením nezbytnou podmínkou, zatímco osoby bez postižení v něm mají maximální pohodlí.

Hmotná nouze je nedostatek finančních a materiálních prostředků; sociální nouze je potřeba péče druhé osoby v životních úkonech.

Invalidita = zdravotní postižení ; záleží na vyjadřování, jež je přijatelné pro osobu, které se to týká. V současnosti se používá „osoba se zdravotním postižením“ = OZP

Klient = uživatel je jedinec, který používá sociální služby

Limitní potřeby = biologické (fyzické) jsou ty, bez jejichž uspokojení by byl člověk ohrožen na zdraví nebo dokonce na životě (strava, toaleta, polohování); pololimitní potřeby jsou ty, bez jejichž uspokojení klesá životní standard člověka pod kritickou míru, nebo by byl dokonce ohrožen na zdraví) úklid, nákupy, pochůzky); společenské (psychologické) potřeby jsou ty, bez jejichž uspokojování by klesl životní standard člověka pod únosnou míru.

2.2.7. Názvosloví

- Nemoc – impairment – porucha orgánu nebo funkce
- Zdravotní postižení – disability – omezení nebo neschopnost vykonávat kvůli poruše orgánu nebo jeho funkci, činnost způsobem, který je považován pro člověka za běžný
- Handicap – důsledek omezení, které se projevuje v možnosti zapojení OZP do společnosti; tato možnost je závislá na rozsahu pomoci
- Obligatorní - povinné, fakultativní – nepovinné.

Osobní asistent je v užším slova smyslu zaměstnanec poskytovatele sociálních služeb, který je registrován na službu osobní asistence podle § 39 zákona 108/06 Sb.; v širším slova smyslu je to fyzická osoba, jež poskytuje péči klientovi v jeho přirozeném prostředí, a to dobrovolně nebo za dohodnutou finanční odměnu z příspěvku na péči.

Systematický přístup v sociálních službách znamená, že zásah pečujícího je přímá odpověď na zakázku klienta.

Tři cesty kompenzace jsou: přístupné prostředí, kompenzační pomůcky a sociální služby.

Vrstevní je srovnatelný s uživatelem svým pohlavím, věkem a společenským postavením. Výhody jsou takové slevy, příspěvky a dávky, které jsou nad rámec vyrovnání zdravotního postižení (člověk, který má mimořádné výhody, je na tom ve výsledku lépe než člověk bez postižení); Úleva je takové osvobození od plateb (například v daních), které OZP částečně vyrovnává snížené schopnosti a možnosti způsobené zdravotním postižením; Kompenzace jsou takové postupy, která vyrovnávají OZP tak, že může žít životem, jako člověk bez postižení).

2.2.8. Standardy osobní asistence

Etické standardy osobní asistence:

- 1) Naplnění lidských práv – osobní asistence napomáhá k tomu, aby člověk s postižením měl stejná práva jako člověk bez zdravotního znevýhodnění
- 2) Možnost volby – zda bude klient využívat služeb osobní asistence, podmínky pro výkon této služby, sám si může zvolit pomáhajícího.
- 3) Naplnění práva na seburčení
 - Klient si určuje místo, čas a způsob poskytování služeb
 - Výkon této služby umožňuje klientovi bydlet doma a žít, s kým si zvolí
 - Zdravotně postižený občan může řídit svůj denní program, své stravování a oblékání
 - Pomáhající může klientovi udržovat domácnost podle jeho potřeby a přání
 - Občan má možnost pracovat a studovat podle svých možností, zvolit si volnočasové aktivity a splnit svá přání a touhy.

4) Zachování důstojnosti

Klientům je umožněno podílet se na úkonech, které pro ně vykonávají jejich asistenti. Vzniká přitom nová kvalita pracovního vztahu, který je často velmi osobní.

Pracovní vztah vzniká vždy na základě zájmu zdravotně postiženého občana, jedná se o péči komplexní. Pokud jsou prováděny intimní úkony, dodržuje se nejvyšší možná diskrétnost. Při volbě oslovení je respektováno přání klienta.

5) Respekt k soukromí

- Jednou z hlavních předností osobní asistence je poskytování služeb bez časového ohraničení. Podmínky stanovuje klient s pomáhajícím podle jejich možností

6) Zachování stylu života

Vždy by se mělo jednat o zachování denního režimu, rituálů a tradic člověka

7) Podpora realizace aspirací a posílení kompetentní

Provozní standardy osobní asistence:

Jedná se o služby, které po dohodě s klientem a na základě vyhodnocení bodovacího systému může pomáhající vykonávat.

- Stravování
- Hygiena a oblékání
- Toaleta
- Pohyb
- Přítomnost druhé osoby
- Udržování životního prostředí
- Zabezpečení dalších životních potřeb
- Drobná ošetrovatelská péče
- Reakce na havarijní nouzové situace
- Informování o službě
- Pomoc při zajištění financí – např. vyplňování žádosti..
- Prostorové, technické a materiálové podmínky

Personální standardy osobní asistence:

Při výběru asistentů se zohledňují nejen osobnostní předpoklady, ale i odborné znalosti, obzvláště, jedná – li se o řízenou asistenci.

Procedurální standardy osobní asistence:

Vstupní procedura – klient si volí tuto službu, poskytovatel stanoví podle bodovacího systému, do jaké míry je klient schopen běžných úkonů. Po zjištění všech skutečností potřebných k domluvě dochází k uzavření dohody mezi oběma stranami.

Služba je klientovi průběžně poskytována.

Během vykonávání služeb osobní asistence se hodnotí efektivita. Je třeba, aby obě strany hodnotily situaci a vyjádřily se k této otázce.

2.3. Bodovací systém.

Tento systém byl vytvořen k testování potřeby péče pro vznikající zákon o sociálních pomoci.

Bodovací systém vyjadřuje, do jaké míry je člověk soběstačný v určitých úkonech a naopak poukazuje na úkony, ke kterým klient potřebuje pomoc osobního asistenta.

Každý úkon je možno označit stupněm 1 – 4, přičemž stupeň 1 vyjadřuje, že klient zvládá úkon téměř samostatně. V některých případech je uveden stupeň 0, to znamená, že není třeba žádná pomoc.

2.3.1. Přehled úkonů, které bodovací systém obsahuje:

Základní životní potřeby:

- Hygiena: koupání, denní hygiena (ranní a večerní mytí), další úkony (česání, holení, nehty,...)
- Vyměšování
- Pití a jídlo
- Oblékání
- Pohyb
- Prostředí
- Úklid (běžný úklid i velký úklid)
- Prádlo
- Nákup
- Vaření
- Topení (jen pokud klient musí topit svépomocí)

Nutnost ošetrovatelské péče

Další životní potřeby:

- Péče o nedospělé děti (běžný úklid i velký úklid)
- Doprava
- Komunikace
- Úřední jednání, návštěvy lékaře..
- Zaměstnání a studium
- Zájmové aktivity

Dále se zohledňuje nutná přítomnost 2. osoby v noci, popř. nepřístupnost, to znamená bariérový byt nebo dům.

Za každou odpověď jsou klientovi přiděleny body a poté se přepočtou na hodiny, po které bude klient využívat služeb osobní asistence.

2.4. Požadavky na osobního asistenta

2.4.1. Motiv asistenta

Je třeba zkoumat motiv, proč potenciální asistent chce dělat tuto společensky i finančně nedocenenou práci.

Dobré motivy

Zpravidla není jen jeden motiv, ale projeví se vliv rodiny, přátel nebo nějakého zážitku, dalším podnětem může být touha dělat něco smysluplného, pomáhat lidem. Někdy je to touha poslužně plynoucí z víry. Je přípustné, že si zároveň chce asistent přivydělat. Jako hlavní motiv však peníze neobstojí, protože mzda je velmi nízká. Pozitivní je také, když se chce asistent něčemu novému naučit.

Špatné motivy

Touha obohatit se. Mzdou to není možné, a tak se stane, že někomu jde o jinou cestu - pomalé okrádání, jednorázovou krádež, kalkul s dědictvím či s bytem. Tento motiv lze vyloučit jen obtížně. Ti,co něco takového zamýšlejí ,dovedou dobře zakrývat své úmysly.

Sebeuplatnění. Někdo má dojem, že už mu nezbývá nic jiného, než se starat o osoby s postižením, že na nic jiného nestačí. Je to velký omyl. Služba osobní asistence je velmi těžká tělesně i duševně. Fyzický nárok vyplývá ze samé podstaty pomoci člověku s postižením, kdy je potřeba mu nahradit nohy a často i ruce. Psychicky je nejtěžší přijmout, že v době služby nepůjde o asistenta, nýbrž o klienta. Čeká - li uchazeč, že se zbaví komplexů méněcennosti, pak se mu splní spíše to, že další přibudou. Navíc služba trpí tím, že asistent uplatňuje sám sebe na úkor klienta.

Získání partnera nesmí být podnětem pro vykonávání osobní asistence, třebaže není vyloučeno, že dojde k bližším vztahům. Vztah asistenta a klienta musí být rovnoprávný a nezávislý. Zde však je již předem plánována závislost. Často je v pozadí zakomplexovanost.

Je samozřejmé, že bez kladného postoje k osobní asistenci jako takové, tj. k jejím cílům i cestám, by mohl osobní asistent jen stěží vykonávat tak obtížnou práci. Co je k osobní asistenci potřebné nejvíc? Dobrá motivace. Příčiny, proč má člověk zájem o takovou práci, mohou být různé, není-li však mezi nimi nejdůležitější a nejsilnější touha pomáhat, rozplynou se brzy všechny ostatní motivy jako dým (Hrdá, 1996).

2.4.2. Fyzické předpoklady asistenta

Jsou velmi důležité, jelikož při pomoci imobilnímu člověku je nutné být

- zdravý
- přiměřeně šikovný
- dostatečně silný

2.4.3. Psychické předpoklady asistenta

Je nezbytné, aby asistent měl určité vlastnosti, které při mnohých jiných povoláních nepotřebuje. Jsou to zejména:

- schopnost empatie
- ochota
- laskavost a vlídnost
- trpělivost
- smysl pro humor
- přizpůsobivost
- schopnost učit se
- vynalézavost
- zodpovědnost a spolehlivost

Nejvíc člověku službu osobní asistence ulehčí umění empatie, čili schopnost vcítit se do druhého, je to umění, které je v práci pro ostatní nezbytnou podmínkou. Je to však také vlastnost, jež může přinést mnohé bolesti. Každý neumí nést břemena druhých lidí, ne každý snes i jen pohled na postižení, přemýšlí lítostivě a představují si, kdyby něco takového potkalo přímo je osobně. V tomto případě, by se takový člověk neměl ucházet o místo osobního asistenta.

2.4.3. Časové a prostorové možnosti asistenta

Je dobré vědět, jaké jsou časové možnosti asistenta, kdy je pro něho nejvýhodnější mít službu. Závisí to na jeho hlavní činnosti i na jeho dalším programu.

Dále je výhodné se informovat o tom, kdy se asistent nachází nejbližše klientova stanoviště (místo pracoviště, studia).

2.5. Práce osobního asistenta

Osobní asistent vykonává svoji činnost na základě dohody s určitým subjektem, který poskytuje sociální služby. Jeho práci doordínuje buď uživatel, neb o poskytovatel služeb osobní asistence (zaměstnavatel). Poskytované služby nesmějí být v rozporu s právy člověka. Osobní asistent zachovává mlčenlivost o zjištěných údajích týkajících se klienta.

Poskytovatel služeb zajišťuje pracovníkům takové podmínky, aby mohli vykonávat kvalitní služby. Zároveň definuje a udává pravidla, jimiž se pomáhající řídí. A to především v těch oblastech, kde jsou platné právní předpisy na tolik obecné, že je třeba stanovit normy odpovídající dané službě sociální pomoci.

Organizace mají vlastní systém, jakým vedou personál k dodržování platných právních norem a interních pravidel. Každý pracovník by měl vytvářet prostředí důvěry. K organizaci, zlepšovat služby a navazovat dobré kontakty, nejen s uživateli, ale i se spolupracovníky, což pomáhá k vytvoření příjemné atmosféry. (Hrdá, 1996).

2.6. Občané, kterým je osobní asistence poskytována

Služby osobní asistence jsou poskytovány jedincům, kteří kvůli svému postižení nemohou některé úkony vykonávat bez pomoci druhé osoby. Osobní asistence se liší podle druhu postižení klienta. Každý člověk je jedinečnou osobností, proto poskytování asistenčních služeb má vždy odlišný průběh.

2.6.1. Jedinci s mentálním postižením

V typické formě jsou služby osobní asistence koordinovány uživateli. Pokud jsou služby poskytovány jedinci s mentálním postižením nebo psychickými poruchami, jedná se o specifickou formu osobní asistence. Tito jedinci zpravidla nedokáží definovat své potřeby a přání.

Osobní asistent kompenzuje nedostatky psychiky člověka, z toho vyplývá i vysoká míra zodpovědnosti za svěřenou osobu.

Zpravidla se nepředpokládá, že člověk s mentálním postižením je schopen spolurozhodovat o svém vlastním životě. Je však nutné, aby jeho přání a potřeby byly respektovány v co největší možné míře.

Velkým přínosem pro všestranný rozvoj těchto jedinců je spolupráce s rodinou a blízkými osobami člověka, který využívá služeb osobní asistence. Zároveň pomáhající přijímá připomínky provozovatele, neboť se jedná o řízenou osobní asistenci.

2.6.2. Jedinci s tělesným postižením

Při poskytování služeb osobní asistence jedinci s tělesným postižením se jedná o sebeurčující osobní asistenci. U pomáhajícího se nepožaduje žádné odborné školení. Zároveň, pokud se chce člověk věnovat této práci, měl by se orientovat v problematice zdravotního postižení, které v mnoha případech přináší sociální handicap.

Pro klienta je důležité, zvláště v případě, že jeho tělesné postižení netrvá dlouho, aby se mu dostalo kvalitních služeb od asistenta i jiných subjektů. Klient musí vědět, kam se obrátit, pokud potřebuje zajistit určité nezbytnosti.

Klient sám rozhoduje o podmínkách poskytovaných služeb. Osobní asistent nikdy nerozhoduje za občana s tělesným postižením, pokud se jedná o něco z jeho osobní oblasti. Velký důraz je kladen na spolupodílňictví na úkonech, které vykonává asistent za klienta z důvodu jeho postižení.

U tělesně postižených, kteří využívají služeb osobní asistence, se předpokládá, že jsou odkázáni na pohyb na ortopedickém vozíku. Asistent by měl vědět, jak za každé situace vozík použít.

Nejen u jedinců s tělesným postižením, ale i u dalších jedinců, kterým je osobní asistence poskytována, chceme docílit, aby klienti byli v co největší míře integrováni do společnosti.

2.6.3. Senioři

Cílem pomáhajících profesí je uspokojit potřeby klientů. Při poskytování osobní asistence seniorům je zde snaha o podporu života v domácích podmínkách, pokud to však zdravotní stav klienta umožňuje.

Prvotním úkolem pomáhajícího je, aby poznal situaci klienta v oblasti uspokojování jeho potřeb a možnosti uspokojovat své potřeby vlastními silami. Pokud za člověka osobní asistent vykonává to, co klient může udělat sám, dochází k demotivaci. U člověka, který přichází do kontaktu se seniory, je důležitá schopnost motivovat a povzbuzovat, přitom však vycházíme z potřeb a přání klienta. Je nutné, aby člověk co možná nejdéle rozhodoval o svém životě.

Osobní asistent poskytuje na základě dohody s klientem sjednané služby. Jedná se o činnosti, které klient nemůže vykonávat bez pomoci jiné osoby.

2.6.4. Jedinci se smyslovými vadami

U občanů, kteří jsou postiženi smyslovými vadami, se využívá služeb řízené osobní asistence. Tito klienti potřebují pouze koordinaci zvenku, o poskytování služeb však sami rozhodují a podílejí se na tvorbě denního režimu.

2.6.5. Poruchy zraku

Osobní asistence u těchto občanů vede zejména k předčitatelským a průvodcovským službám. Pokud si však klient dohodne s pracovníkem jinou zakázku, je zde možnost asistovat i při dalších činnostech. Tím je myšlena pomoc při studiu, zaměstnání, při kulturních nebo sportovních akcích.

Pokud je osobní asistence poskytována dítěti se zrakovým postižením, je důležitou součástí navázání dobrých kontaktů s rodinou dítěte a účelně s ní spolupracovat. Je třeba, aby bylo rodině umožněno částečně řídit asistenční služby.

Osobní asistent se postupně seznamuje s osobností klienta a jeho potřebami. Od role pomáhajícího je vyžadována schopnost empatie a porozumění.

V případě, že dítě navštěvuje speciální školu nebo jiné zařízení pro zrakově postižené a objevuje se u něho možnost zvládat běžnou základní školu, rodiče se obrací na poskytovatele osobní asistence s žádostí o přidělení osobního asistenta. Pomáhající se snaží, aby docházelo k porozumění mezi žákem a učitelem, snaží se začleňovat klienta mezi spolužáky a vyhledává pomůcky, které budou použity při výuce. Význam zrakových podnětů napomáhá k celkovému rozvoji osobnosti. Asistent se snaží nahradit dítěti zrakové podněty pomocí předmětů, které budou napomáhat při výuce a vyhovují schopnostem klienta. U mladších dětí se pracuje zejména pomocí speciálních her a hraček. Ať už na školách, pracovištích nebo jiných místech, kde je služba poskytována, je stejný cíl – aby postižení

klienta bylo respektováno, aby se klient integroval do nového a jemu příjemného prostředí a aby mohl vykonávat činnosti, kterých by se bez pomoci druhé osoby nemohl účastnit.

2.6.6. Poruchy sluchu

Jedná se zejména o služby tlumočnické. Ztráta sluchu nebo vada sluchu nepřestavuje tak vážné postižení, aby si jedinec neuspokojil základní potřeby vlastními silami. Z toho důvodu se asistenční služby ve většině vztahují k pomoci při integraci.

Každá změna je pro člověka určitou zátěží. Osobní asistence je využívána při prvních kontaktech novým prostředím.

V této problematice by nemělo být opomenuto začleňování dětí se sluchovým postižením do běžných základních škol. Speciální školy pro sluchově postižené jsou přizpůsobeny handicapu žáků a s integrací zde nejsou takové potíže, jaké často nastávají v základní škole mezi slyšícími dětmi. Asistenční služby proto nejsou běžným přístupem ke vzdělání sluchově postižených dětí ve Speciální škole pro děti s vadami sluchu a v jiných obdobných zařízeních.

Dětem, které mají předpoklad pro úspěšné zařazení do základních škol, je umožněna docházka do školy v místě bydliště. Sluchově – řečová výchova vyžaduje vysokou komunikativnost, té by mohlo být zabráněno v případě, že dítě bude odloučeno od rodiny ve speciální internátní škole. Dále může být ohrožen rozvoj přirozených citových a sociálních vztahů, v nichž hraje důležitou roli kontakt s rodinou.

Sluchově postižení žáci z běžných základních škol lépe navazují kontakt se slyšícími občany. Dále jsou lépe připraveni pro vstup do pracovního nebo studijního života. Lépe dokáží reagovat na neinformovanost vrstevníků o problematice zdravotního postižení. Od jednoho vyučujícího, který má na starost celou třídu, nelze očekávat individuální přístup. Dítě přichází do školského zařízení se svým asistentem, od kterého se očekává nejen znalost znakového jazyka, ale i celkový předpoklad pro pomáhající profesní roli.

Cílem služeb je začlenění dítěte do kolektivu, aby porozuměl probíranému učivu, učil se soběstačnosti a cítil se součástí třídy.

2.6.7. Jedinci s kombinovanými vadami

U člověka se nemusí objevovat defekt pouze jednoho stupně, pokud je postižení vícečetné, setkáváme se s termínem „kombinované vady.“ Defekty mohou být vrozené i získané. I u těchto jedinců se využívá služeb osobní asistence.

Prvotním cílem při poskytování služeb člověku s více vadami je prozkoumání zdravotního stavu a možností klienta.

Zmíněná kombinace vad je velkou komplikací pro poskytování služeb. Tím více je podstatné, aby pomáhající byl připraven na svoji práci ještě dříve, než má začít pracovat. U člověka s kombinovanými vadami se vyžaduje zvláštní vybavení, které přispívá k jeho rozvoji po všech stránkách. Dále záleží na stupních postižení, které byly klientovi diagnostikovány.

Osobní asistence přizpůsobuje podmínky, které budou klientovi vyhovovat.

2.7. Osobní asistence na školách

Výhodou služeb osobní asistence je možnost začlenění dětí se zdravotním postižením do škol. Pokud dítě se zdravotním postižením má tu schopnost zvládat určitý stupeň vzdělávání, je pro něho přínosem docházení do takového školského zařízení.

S využíváním služeb osobní asistence se můžeme setkat v nejrůznějších školských zařízeních. Úplná nevzdělavatelnost neexistuje.

2.7.1. Základní školy

Cílem osobní asistence na základních školách je integrace zdravotně postižených dětí do kolektivu zdravých dětí. Pokud je dítě schopno přizpůsobit se podmínkám běžné základní školy, je důležité, aby skutečně do takového prostředí bylo zařazeno.

Práce asistenta spočívá v pomoci při dopravě dítěte do školy, pokud tím byl pověřen. Dále po celou dobu trvání školního vyučování pomáhá dítěti při plnění školních úkolů, ale zároveň i při hygienicko - obslužných činnostech.

Zaměstnanec školy, popř. jiné organizace, neúčastní akcí školy a společně s vyučujícím zajišťuje pomůcky. Při nemoci dítěte rozhoduje zaměstnavatel, jakou činnost bude asistent vykonávat v době nepřítomnosti dítěte ve škole. Zpravidla se jedná o pomoc v rodině dítěte, ve škole, ve škole, nebo je k dispozici svému zaměstnavateli.

2.7.2. Střední školy (učiliště)

Studiem na střední škole se student zaměřuje na určitou oblast, ve které by chtěl v budoucnu působit.

I přesto, že zde byla možnost školu vybrat, často se stává, že určité vyučovací předměty nemůže dítě navštěvovat kvůli svému zdravotnímu stavu. V takovém případě se

asistent s klientem oddělují od své pracovní skupiny a je jim určen náhradní program, popřípadě volné hodiny.

Asistence probíhá podle instrukcí vyučujících a vedení školy v souladu se školním řádem. Asistent se podílí na přípravě pomůcek a zajišťuje optimální podmínky pro rozvoj osobnosti studenta.

V době nepřítomnosti studujícího je požadován stálý kontakt se školským zařízením i studentem. Pomáhající dochází pravidelně do rodiny zdravotně postiženého studujícího občana.

Asistent je povinen zajišťovat bezpečnost klienta, dohlížet na dodržování osobní hygieny a hygienických potřeb. V případě úrazu klienta poskytuje první pomoc a tuto skutečnost oznamuje vedení školy. Při používání pomůcek je třeba dbát na bezpečnost práce, asistenti dále nesou zodpovědnost za jim svěřené pomůcky.

Pomáhající dodržují školní řád, denní režim a předem se na svoji práci připravují.

2.7.3. Vysoké školy (Vyšší odborné školy)

U osobní asistence občanu studujícímu vysokou školu je postupováno velmi podobně, jak je tomu u škol středních.

Je zde rozdíl ve volnější docházce. Naopak ale studium vysoké školy vyžaduje větší množství domácí přípravy, do které může být pomáhající též zapojen.

Překážkou, která může být prostřednictvím osobní asistence odstraněna, je neustálé přemísťování do přednáškových místností. Zpravidla pomoc při dopravě a přemísťování nebo drobná pomoc při studiu je hlavní náplní práce osobního asistenta u studujícího občana se zdravotním postižením.

2.7.4. Speciální školy a jiná zařízení

Do těchto zařízení jsou přijímány děti, které v důsledku svého postižení nemohou být zařazeny do běžných škol.

Asistent je přítomen při vyučovacích hodinách i při speciálních formách výuky. To znamená při psaní na Pichtově psacím stroji, při globálním čtení a práci na počítači a při dalším množství forem výuky, které závisí na druhu a stupni postižení dítěte. Dále se účastní přípravy pomůcek, pomáhá dítěti s přípravou pomůcek, převáží dítě na rehabilitaci, do jiných učeben. Osobní asistent předává informace mezi učitelem a rodiči.

Asistent se spolu s dítětem účastní akcí pořádaných školou. To jsou zvláště kulturní a sportovní činnosti, školy v přírodě, výlety, pobyty.

Pokud dítě není schopno vykonávat hygienicko - obslužnou činnost vlastními silami, pomáhající se stará o hygienické potřeby dítěte, krmí ho nebo převléká.

V nemoci dítěte stanoví zařízení náhradní pracovní náplň pro svého zaměstnance. Může být k dispozici jinému dítěti, škole, nemocnému dítěti, vyučujícímu. Rodiče mohou využít dopravy dítěte do školy nebo vyzvednutí dítěte u dopravního prostředku, kterým je přepravováno do zařízení. V době prázdnin si asistent vybírá dovolenou.

Asistent je povinen dodržovat pracovní řád zařízení a školní řád školy. Udržuje v diskrétnosti osobní data, diagnózy, závěry lékařských a psychologických vyšetření, pedagogických závěrů, se kterými byl seznámen.

2.8. Návrh systému sociálních služeb

2.8.1. Služby sociální péče

a) Asistenční služby – jedná se o služby, které mají podpůrný charakter a klientovi umožňují zachovat takovou kvalitu života, aby mohl žít v přirozeném prostředí.

- Osobní asistence
- Pečovatelská služba
- Stacionáře
- Chráněné dílny
- Realitní péče

b) Rezidenční služby – služby jsou určeny klientům, kteří nemohou nebo nechtějí žít v přirozeném prostředí, mají za cíl klienty tomuto prostředí co nejvíce přiblížit

- Domovy pro seniory a občany s postižením
- Chráněné bydlení
- Penziony

2.8.2. Služby sociální intervence

a) Služby včasné pomoci – Služby jsou preventivně podpůrně laděné. Vyhledávají klienty, předcházející krizi a zhoršení kvality života

- Kontaktní práce
- Raná intervence

b) Služby pomáhající při získávání nebo obnovení sociální suverenity

- Poradny
- Denní stacionáře
- Domy na půl cesty
- Podporované zaměstnání
- Terapeutické komunity
- Krizová pomoc
- Azylové bydlení

c) Služby zabezpečující podmínky pro přežití – cílem těchto služeb je zabezpečit podmínky pro přežití klientům, kteří toho nejsou schopni vlastními silami..

- Denní centra
- Noclehárny

2.9. Osobní asistence v zákoně

2.9.1. Ve znění zákona 108/2006 Sb.

§39

Osobní asistence je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje bez časového omezení, v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje.

Služba podle odstavce 1 obsahuje zejména tyto základní činnosti:

- a) Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu
- b) Pomoc při osobní hygieně
- c) Pomoc při zajištění stravy
- d) Pomoc při zajištění chodu domácnosti
- e) Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti
- f) Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- g) Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

2.9.2. Vyhláška MPSV 505/2006 Sb.

§5

Základní činnosti při poskytování osobní asistence se zajišťují v rozsahu těchto úkonů:

Pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu:

- 1) Pomoc a podpora při podávání jídla a pití
- 2) Pomoc při oblékání a svlékání, včetně speciálních pomůcek
- 3) Pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním i vnějším prostoru
- 4) Pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík

Pomoc při osobní hygieně:

- 1) Pomoc při úkonech osobní hygieny
- 2) Pomoc při použití WC

Pomoc při zajištění stravy (příprava jídla a pití)

Pomoc při zajištění chodu domácnosti:

- 1) Pomoc s úklidem a údržbou domácnosti a osobních věcí
- 2) Nákupy a běžné pochůzky

Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti:

- 1) Pomoc a podpora rodině v péči o dítě
- 2) Pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob
- 3) Pomoc s nácvikem a upevňováním motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností

Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (doprovázení do školy, školského zařízení, zaměstnání, k lékaři, na zájmové a volnočasové aktivity, na úřady a instituce a zpět.

Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí:

- 1) Pomoc při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů
- 2) Pomoc při vyřizování běžných záležitostí

(Maximální výše úhrady za poskytování osobní asistence činí 100 Kč za hodinu, podle skutečně spotřebovaného času nezbytného k zajištění úkonu.

3. PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části mé bakalářské práce se zaměřuji na jednotlivé kazuistiky dětí, které navštěvují speciální Školu Svítání a v druhé polovině na informovanost studentů středních škol v Pardubicích.

Kasuistiky jsem vybírala tak, abych mohla čtenáři ukázat, jak velmi důležitý je individuální přístup ke klientům. Místo, kam jsem na praxi docházela, bylo pro mne velmi příjemné a uvolněné. Lidé, kteří tam pracují, jsou klidní a vyrovnaní. Mohla jsem si tam vyzkoušet práci sociálního pedagoga a pozorovat jeho funkci v takovémto zařízení. Spolupráce mezi zaměstnanci je velmi důležitá, klade se důraz na komunikaci. Osobní asistent, vychovatel a učitel spolu velmi úzce spolupracují. Vyměňují si své postřehy, ze kterých pak sociální pedagog vytváří individuální plán dětí, který je důležitý k jejich správnému vývoji. Spolupracuje se také samozřejmě i s psychology, lékaři.

V této škole se osobní asistence využívá velmi plnohodnotným způsobem. Asistenti jsou přiřazováni k dětem, kteří mají největší potřebu při sebeobsluze a pohyblivosti. Asistenti se z velké části věnují těmto svým klientům, ale jsou k dispozici pro všechny děti ve třídě, při hrách, jídle, převlékání a dalších každodenních potřebách. Znamená to, že i klienti, kterým není přidělen osobní asistent přímo, využívají jeho služby také. Dá se říci, že každé dítě ve škole, potřebuje výpomoc osobních asistentů.

V druhé části mé práce jsem vypracovala dotazník na téma osobní asistence. Cílem bylo zjistit, jak je mládež na středních školách v Pardubicích informována o této problematice.

3.1. Popis zařízení, kde se využívá služeb osobní asistence

Speciální škola Svítání, o.p.s

Národních hrdinů 8

Pardubice

Ve škole Svítání se od roku 1992 vzdělávají děti s více vadami. Tato obecně prospěšná společnost byla založena sdružením rodičů. Je zde umožněno vzdělávání těžce tělesně i mentálně postiženým žákům. Denně je zajišťován svoz a rozvoz dětí, aby nebyly odloučeny od svých rodin. Při škole Svítání je zřízeno Speciálně pedagogické centrum a Klub Pohoda, ten pomůže zejména rodině a blízkým dětí orientovat se v sociální síti. Po celou dobu, kdy Klub Pohoda probíhá, je rodičům zajištěno hlídání dětí.

Výuka ve speciální škole probíhá každý všední den o osmi hodin. Rozdílností od běžných škol je, že vyučující umožňují volnější příchod do vyučování, které není ohrazeno zvonění, ale možnostmi dětí pokračovat na zadané práci.

Ve třídě je přítomen vyučující, který se dětem věnuje během 4 dopoledních hodin, dále je přítomen vychovatel a osobní asistent. Hlavním úkolem vyučujícího je stanovení pedagogických postupů, samotná výuka a hodnocení odvedené práce. Vychovatel je nápomocný při zadávání úkolů a dohlížení na postup jejich plnění. Vychovatel tráví odpolední hodiny s dětmi, stejně jako asistent, který se podrobuje podobným úkolům s tím rozdílem, že většinu času věnuje dítěti, které je mu svěřeno v době trvání vyučování a v odpoledních hodinách. Osobní asistence se týká žáků učících se základním návykům pro orientaci v sociálním prostředí. Dále se jedná o jedince, jejichž postižení vyžaduje zvláštní péči. Kapacita třídy jsou rozvrženy tak, aby se děti příliš nelišily věkově ani schopnostmi a samozřejmě se přihlíží i k náročnosti z hlediska personálního obsazení. To znamená, že ve třídě je přítomen různý počet zaměstnanců, zejména asistentů, s přihlédnutím na náročnost výuky v dané skupině. Práci asistentů dříve z velké části vykonávali občané v civilní službě, kteří byli velkým přínosem a svůj úkol plnili velmi svědomitě. Mělo to hned několik velkých výhod. Běžní občané měli příležitost vyzkoušet si práci v této sociální problematice, ke které by se asi jinak ani nepřiblížili a zároveň to mělo veliký přínos pro klienty. Civilní službu vykonávali chlapci v mladém věku a měli osobitý přístup ke klientům, který byl naprosto originální a klienti dostávali speciální přísun energie, který tam rozhodně nyní chybí. Z velké části byli vzorem žáků.

Maximálně se vychází vstříc možnostem dítěte a rodičů, kteří mohou zasahovat do výuky nebo do školní výchovy svými připomínkami, ať už kladnými nebo zápornými. Kontakt s rodiči je umožněn prostřednictvím porad, popřípadě když přivádí dítě do výuky. Rodiče se velmi zajímají o probranou látku, možnosti procvičování a získávání nových informací.

Výuka je podložena materiály přímo určenými pro jedince s postižením. Tyto pracovní sešity se liší podle stupňů pomocné školy. Jedná se o nižší, střední a vyšší stupeň.

Při příchodu do školních lavic si děti zopakují základní znalosti pro orientaci v čase a prostoru, to znamená den, měsíc, rok, příchody různých svátků, událostí, dále adresu školy, bydliště, apod. Výuka zpravidla probíhá volně, takže není přesně určeno, že se musí vyučovat právě předepsaný předmět. Postupuje se podle potřeby někdy i přání žáků. Pedagog dává možnost výběru, aby si děti odnesly ze školy nejen nové informace, ale zároveň i aby se pro ně vyučování stalo zábavným.

Děti se ve škole učí číst, psát, počítat, určovat čas a další návyky, ke kterým jsou vedeni, třeba i nezáměrně. Jedná se zejména o sebeobslužnou činnost. Ta je záměrem vychovatelů a asistentů věnujících se dětem i v odpoledních hodinách. Aby den ve škole byl příjemnější, každá třída je vybavena pomůckami, hračkami nebo zde můžeme najít různé hry. Často i pestrá knihovnička je další možností, jak strávit příjemnou chvíli.

Během dne jsou také ve škole přítomni ergoterapeuté, logoped a rehabilitační sestry. Všichni mají stanoveny rozvrhy tak, aby k nim děti mohly podle svých možností docházet. Ergoterapie, léčba prací, se liší podle výrobků na dívčí a chlapeckou činnost. Dívky se zdokonalují ve vykonávání běžných domácích prací, chlapci se snaží poradit si s drobnými pracemi v dílnách. Můžeme se zde setkat i výrobou předmětů z čistě přírodních materiálů. Výrobky z ergoterapie se využívají jako dárky pro rodiče a další osoby, kterým patří poděkování žáků školy Svítání.

Tradicí se již stalo každoroční pořádání Festivalu otevřených srdcí. Jedná se o pardubickou slavnost, na které se podílí několik organizací a zařízení. Vždy se koná mnoho programů. Škola Svítání má 3 působiště v různých částech města Pardubice, zde je možno každoročně shlédnout výkony žáků ze všech škol.

V rámci školní výuky je dětem umožněno účastnit se Hippoterapie. Je to léčba – terapie pomocí koní (jízda na koních). Dále se každý týden jezdí plavat a tím je zajištěno zvýšené množství pohybu. O rehabilitaci se starají 2 sestřičky. Každoročně se také jezdí na školu v přírodě a na letní tábor.

3.1.1. O chod školy v Polabinách se starají:

- Zástupkyně ředitele školy
- Administrativní pracovnice
- Sociální pracovnice
- Učitelé
- Osobní asistenti
- Ergoterapeuté
- Rehabilitační sestry
- Logoped
- Školní psycholog a další zaměstnanci

3.1.2. Postavení osobního asistenta ve Speciální škole Svítání:

Osobní asistent zde zastává činnosti podobné jak vychovatel, s tím rozdílem, že se v době školního vyučování maximálně věnuje svému klientovi.

Pracovníci vykonávající civilní službu vypomáhají s ranními i odpoledními svozy a rozvozy. Dále jsou přítomni při odpoledních družinách, které se konají každý školní den od 14:00 od 15:30. Pokud klient onemocní, osobní asistent se věnuje ostatním dětem ve třídě.

Osobní asistent naplno spolupracuje s rodinou dítěte, je s ní neustále v kontaktu, společně řeší případné nedostatky, ať už ze strany školy nebo rodiny.

V současné době se většina osobních asistentů hlásí z úřadu práce, nebo rodiny.

U většiny dětí se jedná o poskytování řízené osobní asistence.

3.2. Kazuistika č.1

Dívka L. je narozena v roce 2001. Její diagnosa je dětská mozková obrna ve smíšené formě, hyperklinický syndrom, opožděná řeč – dyslalie.

L. využívá osobní asistenci pouze příležitostně, nemá svého osobního asistenta. Ve škole Svítání je od roku 2007. L. je péči speciálního centra první rok. Péče probíhá jedenkrát za čtyři týdny formou individuálních konzultací v rodině a pravidelných hospitací a konzultací v MŠ Moravany, která také spadá ke škole Svítání, kam byla L. integrována od ledna 2003. Tehdy chodila do školky pouze na dvě hodiny denně, od září 2003 zůstávala ve školce již na čtyři hodiny denně (bez asistenta, s občasnou výpomocí matky).

Sourozence nemá, spolupráce s rodinou probíhá výborně.

Každý rok jezdí na pobyt do lázní v Luži u Košumberku.

Motorika:

L. je dívka samostatně chodící o širší bázi, neobratně. Stabilita chůze po špičkách a patách se zlepšila. Jezdí na trojkolce, naučila se přejít po lavičce nebo vylézt po schůdkách na skluzavku, což se dříve bála. Při chůzi po schodech dosud nestřídá nohy, problém jí také dělá skákání a přeskakování překážky.

Grafomotorika je retardovaná – pravou rukou, ale za poslední rok došlo ke zlepšení jemné motoriky. Naučila se stříhat nůžkami, nakreslí jednoduché rozpoznatelné obrázky (umí kolečko, kříž), s pomocí je nalepí, vybarvuje s přetahováním, dokreslí postavě chybějící část těla, modeluje z modelíny (snaží se vytvořit kouli), naučila se šroubovat víčko se závitkem. Umí navlékat větší korálky, zvládne složit jednoduché puzzle, vkládací tvary či provlékadla.

V této oblasti je zhruba na úrovni 5 let.

Sebeobsluha:

Při hygienických úkonech vyžaduje alespoň slovní dopomoc, ale za tento rok se zlepšila její samostatnost při svlékání a oblékání před a po použití WC a celkově návyk posloupnosti kroků za sebou. Snaží se sama čistit zuby za pomoci slovních instrukcí, umýt ruce i obličej a usušit ručníkem, učeše se.

Nají se sama, používá lžici a učí se napichovat jídlo vidličkou, napije se z hrnečku.

Uklidí po sobě ze stolu a pomáhá při prostírání.

Sama se svlékne, pomoc vyžaduje např. při přetahování přes hlavu či při jemnějších úkonech (zapínání, tkaničky, zip apod.). Učí se nazout bačkory. Je zvyklá na slovní dopomoc.

Má na starosti jednu věc v domácnosti, se kterou pomáhá (krmení pejska).

V této oblasti je zhruba na úrovni 5 let.

Verbální složka (komunikace):

L. řeč je opožděná, dyslalická. Na pokyn řekne své jméno a příjmení, adresu, pohlaví. Snaží se napodobovat a opakovat slova. Velmi se za poslední rok zlepšila její ochota verbálně komunikovat, mluví hodně, agramaticky, vypráví o svých zážitcích ze školky. Pasivní slovní zásoba je velmi široká, ale dělá jí problém pochopený pojem správně a rychle utřídit a použít. V knížce ukáže podle pokynů známé obrázky, najde dva stejné obrázky, s pomocí vybere obrázek, který nepatří do určité skupiny. Knížky má velmi ráda (zejména o zvířátkách), vydrží poslouchat čtení pohádky asi 5 minut. Má smysl pro hudbu, rytmus, má ráda říkanky a básničky, s pomocí doplňuje do rýmů, velmi pěkně zpívá.

V této oblasti je na úrovni zhruba 3-4 let.

Rozumová oblast:

L. dobře spolupracuje ve dvojici, je radostná, spontánní, schopna učit se nápodobou. Její pozornost je krátkodobá a kolísavá, dříve se unaví, vyžaduje silnou motivaci. Zná základní geometrické tvary a barvy, ukáže a pojmenuje části těla, velmi dobře zná zvířata. Ukáže chybějící část předmětu, s pomocí umístí předmět do, na, za, vedle jiného předmětu. Sestaví s pomocí postavu ze 3 částí (hlava, tělo, nohy) a najde k sobě dvojice logicky souvisejících obrázků (např. kartáček a pasta)

V této oblasti je na úrovni zhruba 4-5let.

Sociální oblast:

L. dokáže s připomenutím poprosit či poděkovat, zdraví ostatní děti a dospělé, je společenská, je ráda mezi dětmi, byť si hraje dosud „vedle nich“ a ne s nimi. Snaží se napodobovat ostatní děti či p. učitelky při činnostech. Má ráda pohádky, hlavně o zvířátkách a dokáže zahrát část známé pohádky s loutkami.

Hraje si sama po dobu asi 20 minut, drží se v blízkosti bydliště bez soustavného dozoru (na zahradě).

Co ji zaujme, u toho vydrží poměrně dlouhou dobu. Pracuje s výkyvy, ale respektuje pravidla, dobře spolupracuje.

V této oblasti je zhruba na úrovni 4-5 let.

3.3. Kazuistika č.2

Chlapec T. je narozen 1996. Žije s oběma rodiči a má staršího bratra, který nemá žádné psychické ani fyzické postižení.

Ve třech letech tonicko – kolonické křeče, odsávané cysty, strabismus
Mentální retardace na hranici lehké mozkové obrny a středně těžké mozkové obrny, dominuje paměť spojená se zájmy a sociální chápání.

V kontaktu je rychle přizpůsobivý, reaguje na pokyny, chápe běžnou řeč, plní pokyny, ale s neklidem, roztěkaně, řeší to, co se právě vyskytuje v jeho blízkosti, vzdálené cíle nedokončí, aktivita je kolísavá, vyžaduje stále novou motivaci.

Je snadno unavitelný, činnosti se snaží sám urychlit – stále hledá nové podněty.
Řečový projev je dynamický, spontánní, ale stále agramatický, zazpívá i písničku – oblíbené bez nápovědy. Je vzrušivý, reaktivní, ale korigovatelný, spontánně hovoří o rodině, komediálně vypráví. Paměťové funkce jsou dobré, pokud je poznání provázené zájmem. Sám si umí pustit kazetu s pohádkou, zná postupy různých činností, zná názvy sýrů, umí si představit, co si dá na chleba, oslovuje titulem, věty jsou agramatické, ale obsahově bohatě naplněny fakty.

Akustické podněty vnímá dobře, ale pohodlně „vypíná“ – vnímá dle svého výběru.
Vnímání zrakové je utlumené, levé oko je nefunkční, pravé má omezenou schopnost vidění v určitém úhlu.

Vizuomotorika se nerozvíjí. Jemná motorika vázne na zrakové nedostačivosti, staví, ale bez předlohy, neskládá, netvoří cíleně, jen pokusem s asistencí.

Diference obrazová – vyžaduje velké barevné předlohy, rozliší zvířata, detaily na figuře, chápe zobrazené pojmy, ale poznávání u něho vyvolává rychle únavu a odklon pozornosti.

Pozornost je velmi nestálá, potřebuje změnu podnětů, nevydrží dlouho u jedné činnosti, neklid má charakter lehké mozkové obrny..

Číselná zásoba chudá, porozuměním zvládá představu do pěti, orientačně do deseti.
Základní návyky má dobře naučené, sám močí na WC, jí lžící a pije z hrnečku, celé stolování zvládá samostatně. Proces oblékání je pro něho stále stejně zátěžový, nezajímavý. Co nemusí, raději nedělá. Sociální chápání je zralé, řeší jak naplní novou poličku, co si tam dá, atd., vyjmenuje osoby v rodině, ví, co kdo doma dělá, zná adresu i číslo domu atd.

Doma je samostatný. Není dobré ho přetěžovat, nezatěžovat čtením, je dobré vyžadovat přesné vyprávění.

3.4. Kazuistika č. 3

Klientka V. žije se svou matkou a jejím přítelem společně s dalšími dvěma sourozenci (16 a 18let) Navštěvuje nejnižší stupeň školy Svítání.

Má zrakovou nedostačivost, oligofrenie

Chůze je samostatná, ale ze široka a vyžaduje vedení. Po nervném terénu (v lese, na trávníku atd.) chůzi nezvládá.

V kontaktu s lidmi se chová podle stávající nálady, ale obvykle vstřícně, „ale po svém“, na úrovni malého dítěte. Hygienické návyky nejsou fixované, přes den při citlivém vedení zvládá slovní požadavek, v noci má pleny. Oblékání by teoreticky někdy i zvládla, ale vyžaduje trvalé vedení, podávání, nastrkování, pomáhání..

Ve větší zátěži nezvládá „režimová opatření“, vyžaduje dopravu osobním autem do školy, svoz školní nezvládne.

Vzdorovité reakce přerostly do provokativních reakcí, kdy instinktivně reaguje na všechny změny, zkouší, co si lze dovolit. Je zařazena do přípravného ročníku speciální školy – nejnižší stupeň, zpočátku reagovala negativisticky, nyní zvládá aktivity, především hudební...

Vývojové změny jsou malé, pasivní slovník se rozšiřuje, aktivní je v podstatě stagnující.

Grafický projev vyvolává odpor,)chop tužky je toporný, zvládne nápodobu kruhu, vertikály a horizontály – úroveň je maximálně u třetího roku.

Percepce sluchová výborná, zraková značně omezena. Má brýle na čtení, dálkové vidění minimální s velmi špatnou diferencí.. Barvocit téměř nulový. Paměť staro i novoučení podle zájmu, vyžaduje trvalé opakování osvojování hrou. Zná nazpaměť 4 zobrazené děje, které zná, očekává, ví o co jde. Myšlení je stále situační, emoční, částečně předmětné, pojmové myšlení se nerozvíjí. Změnou je schopnost komunikovat s rodinou, krátce se koncentrovat na projev druhého a reagovat. – podle nálady.

Pasivní slovník odpovídá až čtvrtému roku, aktivní je omezený na dvouslovné agramatické věty, ojediněle se objevuje „jáství“. Vývojově odpovídá projev třem rokům.

V intelektové škále zvládá požadavky na tři roky a sociální poznání zasahuje až čtvrtý rok vývoje.

V domácím prostředí rozlišuje co kam patří, ráda „hospodaří“, ale jen podle svého ladění. Vyžaduje trvalý dohled, nerozpoznává nebezpečí.. IQ je pod 46.

Soběstačnost je nulová, respektuje pokyny, napodobuje, ale má stále projevy malého dítěte, bez hranic. Přípravný ročník je velmi vhodný – adaptace na kolektiv. Matka má veškeré

sociální výhody včetně příspěvku na auto. Dítě není schopné se dopravovat veřejnou dopravou.

3.5. Kazuistika č. 4

Klientka V. dovrší v letošním roce 14 let. Pochází z malého města nedaleko Pardubic, Rodina je neúplná, o dívku se stará matka, je rozvedená, v domácnosti.

Dívka je narozena z 1. těhotenství, které probíhalo bez problémů. Porod byl klešťový, po termínu. Poté byla diagnostikována Dětská mozková obrna s dominující symptomatologií mozečkovou, což způsobuje špatnou rovnováhu při pohybu, dále sekundární epilepsie, těžká mentální retardace – IQ pod 30. Chůze se začala vyvíjet v 5.roce.

Od prosince 1997 byla klientka v péči domácího konzultanta. U dívky byl uplatňován systém PORTAGE, jedná se o docházení konzultanta do rodin ve smluvených termínech a probíhá příprava dítěte na integraci do zařízení sociální péče nebo školského zařízení. Dochází se každých čtrnáct dní.

Před vstupem do speciální školy předcházela integrace dítěte do speciální školky. V roce 2000 přišla dívka do přípravného stupně pomocné školy. V době navštěvování školky byly schopnosti srovnávány s úrovní dítěte v jednom roce věku. Nyní klientka pracuje na úrovni třetího roku věku.

Klientka potřebuje trvalý dohled, manipuluje rukama, ústy, je schopna zabavit se sama hrou, což je velký pokrok v rozvoji schopností dítěte. S předměty pracuje necíleně, příliš nevybírá hračky, používá věci, které jsou v její blízkosti.

Verbální komunikace je omezená, dívka vydává neartikulované zvuky. Ze strany školy je snaha o používání neverbální komunikace.

Pozornost dítěte je krátkodobá. Záleží na náladě, která je zřejmá z neartikulovaných zvuků a broukání.

Dívka je mentálně obratná. K přemístění používá lezení po kolenou nebo chůzi. Při postavení ze sedu na zemi potřebuje pomoc druhé osoby.

Pro uspokojení některých základních fyzických potřeb je třeba pomoci druhé osoby. Dítě respektuje hygienická opatření. Pro připomenutí a zapamatování těchto úkonů využívá ukázkových předmětů. Dívka sama jí, pouze s dohledem.

U klientky se rozvíjí soběstačnost a celková socializace. Do kolektivu dětí se velmi brzy začlenila. Příliš nerozlišuje osoby, přátelsky se rozběhne ke každému. Dítě vyhoví jednoduchým pokynům, objímá, mazlí se, nabízí kousky jídla.

S matkou je velmi dobrá spolupráce. Je trpělivá, pečlivá a dokáže vidět i neúspěchy, oceňuje i sebemenší pokroky.

Zkušenosti klienty se službami osobní asistence:

V roce 2000, to znamená již při příchodu dítěte do speciální školy, byla klientce přímo přidělena osobní asistentka. V začátcích docházení do školy bylo třeba snažit se o udržení pozornosti dítěte. V letošním roce pracuje dívka již s druhou osobní asistentkou.

Činnost osobního asistenta při výuce klientky V.

Vedení k sebeobsluze a socializaci:

- Klientka stále vyžaduje dohled při stolování. Neustále probíhá nácvik samostatného stolování. Asistentka vede klientku k tomu, aby používala hrnečky, správně je pokládala, dále se zavádí příprava stolečku na svačinu.
- Ve větší míře pomáhá asistent při svlékání a oblékání dítěte. Dívka jen částečně pomáhá při dokončení činnosti. Je třeba, aby projevovala větší snahu při oblékání a svlékání.
- Asistent pomáhá při upevňování hygienických návyků, aby si dítě uvědomilo, kdy je třeba mít si ruce (ve spojení s jídlem, po práci). Pomáhající volí každý den stejný program, který se týká těchto činností, to znamená ve stejný čas mytí rukou a následně svačina, poté mytí rukou, pracovní činnost....
- Mezi asistentem a dívkou se vytvářejí komunikační spoje pomocí zástupných rekvizit. Ve třídě je na zdi umístěna nástěnka a suchým zipem jsou připevněny předměty, které zastupují určité činnosti.

Dítě si samo připomene o doprovod na WC – dětské prkénko.

Rehabilitace – tuto činnost představuje masážní míček.

Oběd se připomíná pomocí nalepené lžice.

Ergoterapii (terapii pracovní činností) představují kostičky.

Mytí rukou si klientka připomíná mýdlem, které slepí z nástěnky.

Čištění zubů po obědě představuje zubní kartáček.

Pití je připomenuto hrnečkem.

- Při komunikaci se důsledně využívají a vyžadují jednotlivá gesta

Při pozdravení – podání ruky

Odchod na WC – přiložení ruky na podbřišek.

Pokud něco potřebuje – oběma rukama poprosí.

- Asistent klade důraz na to, aby se dítě samo rozhodovalo, aby dokázalo rozhodovat o tom, co si přeje a učilo se soběstačnosti. Začíná se s výběrem barev při kreslení, s výběrem předmětů na hraní, s výběrem jídla.
- Dále se nacvičují jednoduché pokyny. Na některé pokyny dívka reaguje a došlo již v posledních dvou letech ke zlepšení.

Pracuje se s pokyny:

„podej mi“

„pojď ke mně“

„ukáž mi“

„vezmi si“

„stůj“

„ne“

Rozvíjení jemné motoriky:

- Manipulace s obrázkovými knížkami
- Vhazování předmětů do kelímku
- Vyndávání a ukládání předmětů
- Navíjení provázků
- Rozevírání a zavírání zipu
- Trefování se prstem do různých otvorů, míst na obrázcích, ukazování na obrázky...
- Úchop psacího náčiní jakýmkoliv způsobem a čmárání po podložce, práce s pískem
- Otevírání a zavírání krabiček
- Manipulace s kostkami
- Modelování, hnětení těsta a napichování ho na špejli
- Práce s papírem – trhání, mačkání

V současné době klientka s předměty, které nachází, pracuje necíleně. Ráda si hraje s korálky. Při všech těchto činnostech je třeba spolupracovat s osobním asistentem. Vyjmenované předměty uchopí do ruky, ale potřebuje vedení, aby dosahovala uvedených požadavků.

Rozvíjení hrubé motoriky:

- Doporučuje se hra s míči, které vydávají zvuky, dále házení kostičkami, chytání míčů doprovázení říkadly.
- Návčik chůze do schodů a ze schodů za přidržení se zábradlí, dále chůze v nerovném terénu, vstávání bez pomoci druhé osoby, což se u klientky daří, zejména při vstávání ze židle, z lavičky.
- U klientky se pracuje současně s hudbou a pohybem. Lidové a dětské písničky jsou obohaceny o tanečky a napodobování zpívaného textu (písnička o zvířátkách, klientka napodobuje zvířátka, nebo prší, představuje déšť'...
- Návčik dřepu a vztyku ze dřepu. Je nutná přítomnost asistentky. Klientka zůstává buď ve stoji nebo v sedě na zemi, na židli...
- Dítě se učí chodit v zástupu, společně s ostatními dětmi stát v řadě, být součástí určitého celku lidí. (tzn. Nevykračovat z řad, naučit se pracovat podle ostatních dětí)
- U dítěte se cvičí samostatné používání a pohyb paží, dlaní, prstů. Klientka často používá horní i dolní končetiny křečovitě, neohýbá ruce a nohy.
- Za pomoci asistentky se štafetově běhá, dívka obíhá hračky, kličkuje mezi předměty.
- Přelézají se překážky, děti chodí do přírody, na prolézačky, kde se s klientkou nacvičují tyto schopnosti.
- Pracuje se s vodou, nejen při mytí rukou, ale např. při mytí hrnečku po svačině. Dívka se účastní plavání, kde je k dispozici větší bazén, velmi se jí ve vodě líbí.

Rozvoj řeči, vnímání a myšlení:

- Dívka se učí pomocí obrázků a fotek rozeznávat a ukazovat, kde je máma, táta, teta. Dále se orientuje v poznávání zvířátek, ukazuje, kde je pes, kočka. U zvířat je pokyn doprovázen napodobováním zvuků.
- Asistentka nabízí dívce při výuce obrázky, hledají se shodné. Pracuje se za pomoci pexesa, ale zejména větších obrázků.
- Odkrývání předmětů spočívá v tom, že se dítěti ukazuje předmět a ten je později schován pod ubrus, pod kelímek, klientka se ráda zabavuje vytahováním předmětů skrytých pod svým oblečením.
- Dítě se učí rozeznávat tvary, sdružuje tvary a formy, které k sobě patří.
- Asistentka s dívkou cvičí smysly pomocí hledání ozvučených předmětů, provádějí se chuťová cvičení, cvičení zraku.

- Pomocí různých jednotlivých hudebních nástrojů se provádějí rytmická cvičení. Nástroje jsou používány zejména při doprovodu kytary.
- Ve třídě je zavedeno každodenní poslouchání relaxační hudby, poslouchají se pohádky a dětské písničky. Klientka je vedena k udržení pozornosti při těchto činnostech.
- Dále je dívka vedena k napodobování zvuků a hlasů zvířat. V současné době tyto aktivity provádí asistentka za slovního doprovodu.
- S klientkou se realizují dechová cvičení.

Terapie:

- Logopedie – několikrát týdně se dítě účastní logopedie, kde probíhá nácvik artikulování, logoped začíná pracovat se zvuky a snaží se dále rozvíjet u klientky řeč a vyjadřování se.
- Ergoterapie –léčba prací. Klientka dochází do pracovní dílny jedenkrát týdně. Za pomoci ergoterapeutky vytváří předměty přiměřené jejím schopnostem. Podle potřeb dochází do dílny i klientka asistentka, pokud však není třeba, aby se věnovala ostatním dětem ve třídě. Ergoterapeutka pracuje s dětmi individuálně. Je stanoven přesný rozvrh určující třídu a žáka, který v rámci výuky odchází do pracovní dílny.
- Rehabilitace – pomoc osobního asistenta je zde minimální, pomáhá s přesunem dítěte a sám se od rehabilitační sestry učí správnému pohybu s dítětem. Rehabilitační sestra je přítomna i při každotýdenním plavání kam dívka dochází.
- Hippoterapie – několik dětí má možnost v rámci rehabilitace jezdit na koni. Vzhledem k tomu, že dívka má velmi kladný vztah ke zvířatům, je to pro ni nejen rehabilitace, ale zároveň i velký zážitek.

Pokud klientka činnost nezvládá, asistentka provádí vše sama za slovního doprovodu. I přesto, že dívka nevykonává všechny činnosti sama, ze strany zaměstnanců je zde snaha, aby postupem času došlo k co největšímu rozvoji schopností klientky. Z popisů činností je zřejmé, že osobní asistence je zde velmi důležitá a z kasuistiky je možno vyčíst, k jak velkým pokrokům u této klientky došlo.

3.6. Výzkum informovanosti a názorů na téma osobní asistence

Osobní asistence

Pro tento výzkum o informovanosti a názorů na téma osobní asistence jsem zvolila metodu dotazníku.

Respondenti:

Dotazník jsem osobně vyplňovala se studenty středních škol. Jejich věk se pohyboval zhruba mezi 16 – 19 rokem. Respondentů bylo celkem 70 a odpovídali na 20 otázek

Dotazník na téma:

„Osobní asistence“

Vážení respondenti,

Chtěla bych vás poprosit o vyplnění dotazníku, který se týká osobní asistence. Píši bakalářskou práci na toto téma a vaše spolupráce by mi velmi pomohla k objektivnímu pohledu na tuto sociální službu.

Předem Vám děkuji za vyplnění a za spolupráci.

Šárka Jarošová

Pohlaví: Žena

Muž

1) Víte, co se vyjadřuje osobní asistencí?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Částečně ano

- 2) Setkali jste se již někdy s pojmem osobní asistence?
- Ano, vím čím se zabývá
 - Již jsem o osobní asistenci slyšel/a
 - Nevím, co si pod tímto pojmem představit
- 3) Víte komu by měla být osobní asistence poskytována?
- Jedincům, kteří si o ni zažádají
 - Jedincům s tělesným postižením
 - Jedincům s mentálním postižením
 - Seniorům
 - Jedincům se smyslovými vadami
- 4) Víte, kde je možné se informovat o poskytování osobní asistence?
- Na okresním úřadě
 - Na obecním úřadě
 - Na úřadě práce
- 5) Kdo si myslíte, že by měl osobní asistenci vykonávat?
- Člověk s vysokou školou
 - Nezaměstnaní
 - S pedagogickým a sociálním vzděláním
 - Nevíte
- 6) Myslíte si, že je dobré, aby děti či dospívající využívající osobní asistenci, navštěvovali základní, střední a vysoké školy?
- Ano
 - Ne
 - Nevím
- 7) Jaké si myslíte, že jsou hlavní cíle osobní asistence?
- Integrace postiženého člověka do společnosti
 - Pomoci postiženým zvládat základní činnosti
 - Rozvíjet osobnost
 - Ulehčit rodině

- 8) Myslíte si, že využívání osobní asistence ovlivňuje také společnost, ve které se dotyčný pohybuje?
- a) Ovlivňuje
 - b) Neovlivňuje
 - c) Částečně
- 9) Poznal/a jste někdy člověka s postižením, který by potřeboval využít službu osobní asistence?
- a) Ano
 - b) Ne
- 10) Jak byste vychovával/a dítě s postižením, pokud byste byl/a jeho rodič? Volil/a byste domácí prostředí?
- a) Ano, určitě
 - b) Spíše ano, dle postižení
 - c) Spíše ne
 - d) Určitě ne
- 11) Znáte nějaké zařízení, kde je poskytována denní péče?
- a) Ano
 - b) Ne
- 12) Můžete jej jmenovat? (vyplní jen ti, co odpověděli v předchozí otázce kladně)
- 13) Navštívil/a jste někdy nějaký ústav: Např. domov dětí, domov důchodců, pomocnou školu, nebo jiný ústav, který poskytuje sociální péče?
- a) Ano
 - b) Ne

- 14) Byli jste spokojeni s úrovní péče, která byla v místě, kde sociální péče probíhala spokojeni? (pouze ti respondenti, kteří v předešlé otázce odpověděli kladně)
- a) Ano
 - b) Spíše ano
 - c) Příliš ne
 - d) Ne
- 15) Co si myslíte, že by se mělo zlepšit v zařízeních poskytujících sociální péči?
- 16) Domníváte se, že je u nás dostatečné množství zaměstnanců pracujících v této oblasti?
- a) Více než je potřeba
 - b) Dostatek
 - c) Mělo by jich být více
 - d) Nedostatek
- 17) Znáte zařízení, které navštěvuje dítě společně se svým asistentem?
- a) Ano (jaké)
 - b) Ne
- 18) Jak by měla být financována osobní asistence?
- a) Zcela státem
 - b) Příslušnými institucemi
 - c) Spoluúčast osob využívající osobní asistenci
 - d) Zcela financována osobou využívající osobní asistenci

19) Domníváte se, že osobní asistence by měla být poskytována lidem umístěným či navštěvujícím specializovaná zařízení?

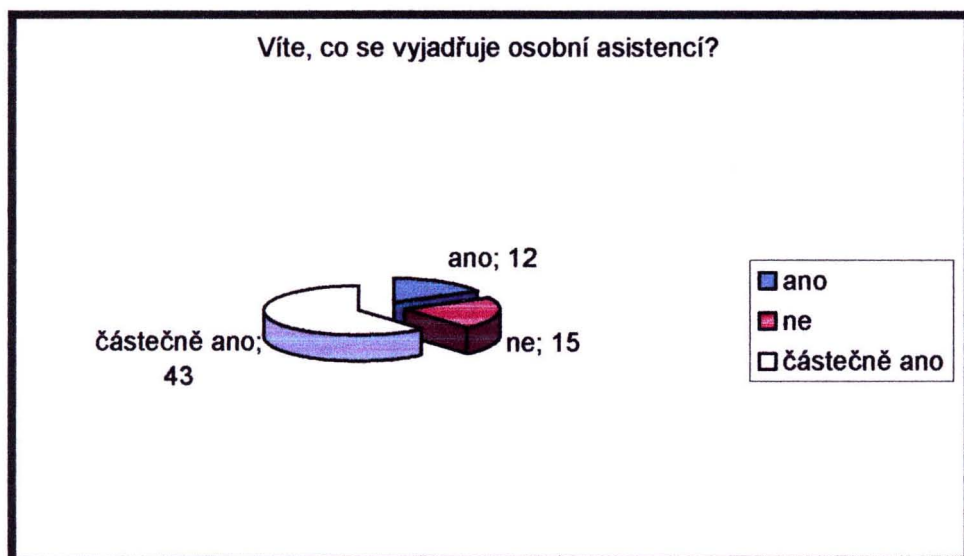
- a) Ano
- b) Ne
- c) Individuálně

20) Jaká si myslíte, že je úroveň osobní asistence v České republice ve srovnání s Evropou?

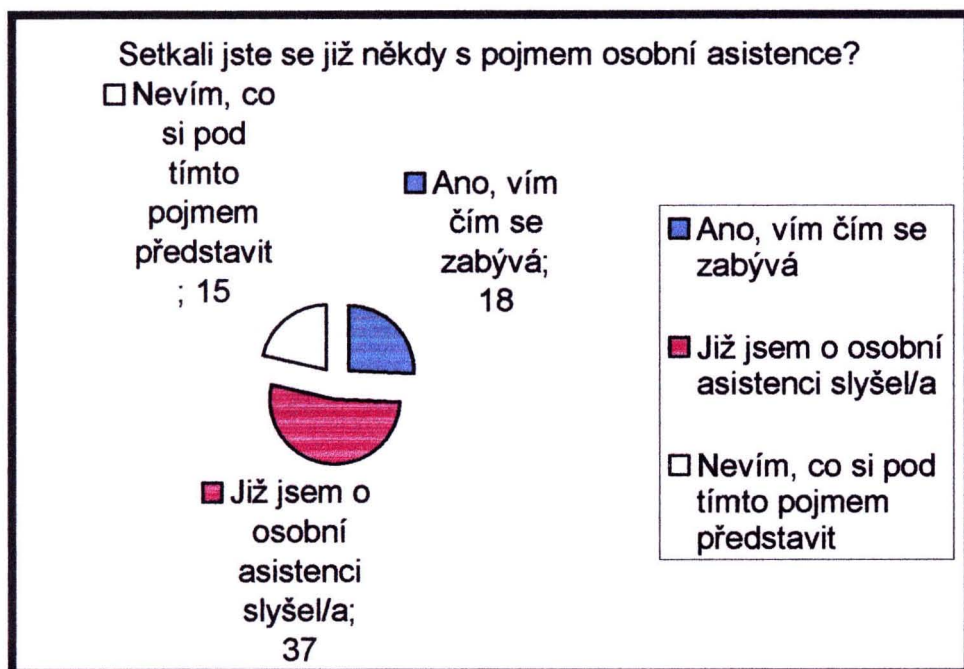
- a) Stejná
- b) Nižší
- c) Vyšší

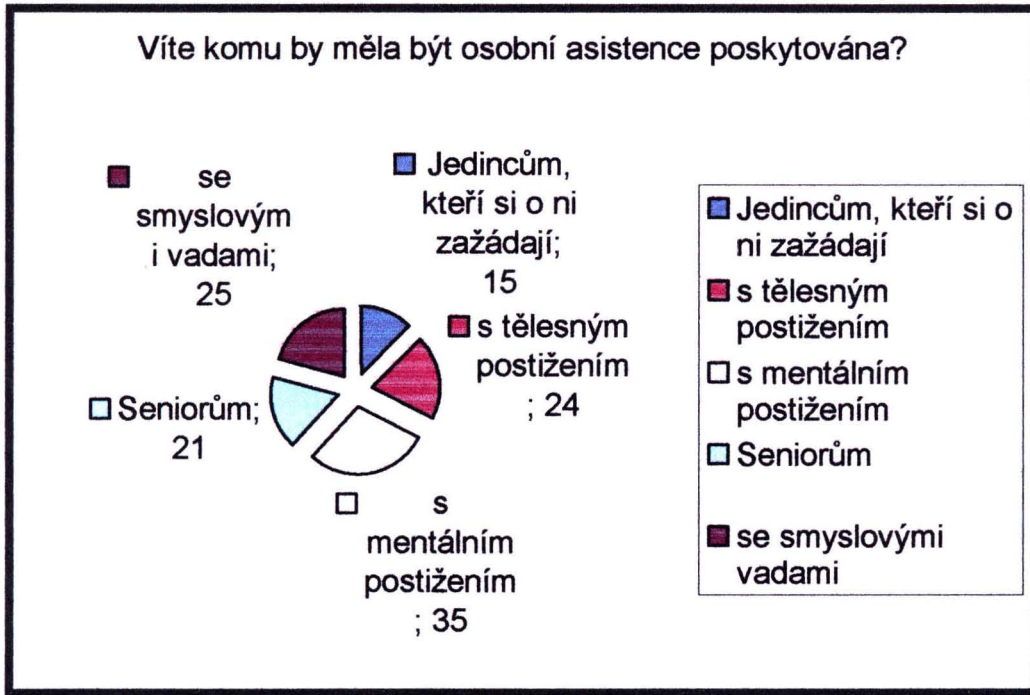
3.6.1. Vyhodnocení dotazníku

Zde vyhodnocuji dotazníkovou část pomocí grafů. Otázky, které mne nejvíce zaujaly, jsou doplněny slovním hodnocením.

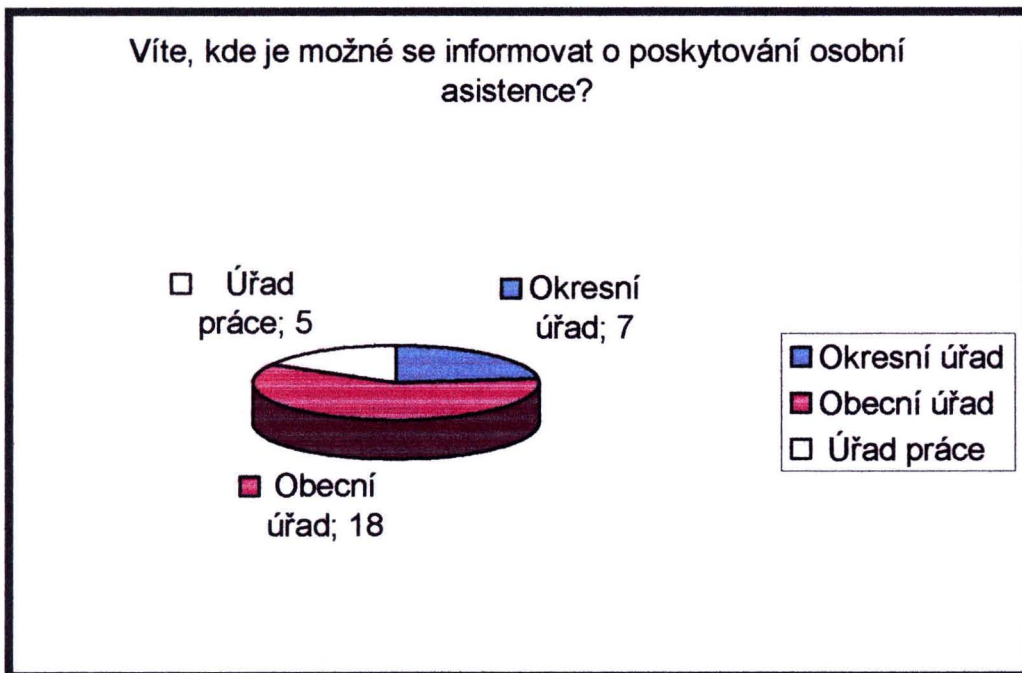

Tato otázka mne velmi příjemně překvapila v tom, že pojem osobní asistence se již dostává do širšího povědomí v naší populaci.

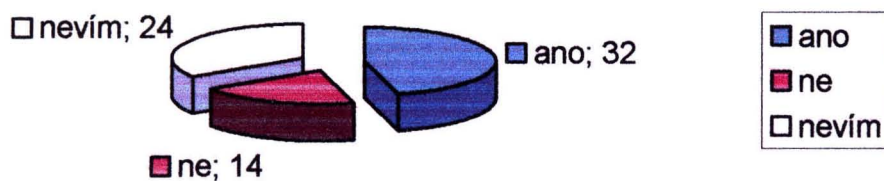
Tato otázka potvrzuje mé mínění o tom, že lidé jsou v současné době lépe informovaní o sociálních službách než dříve.

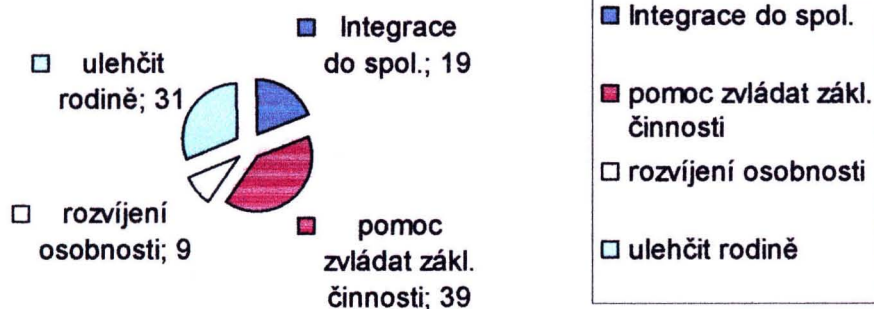
Kdo si myslíte, že by měl osobní asistenci vykonávat?

Myslíte si, že je dobré, aby děti či dospívající využívající osobní asistenci, navštěvovali základní, střední a vysoké školy?

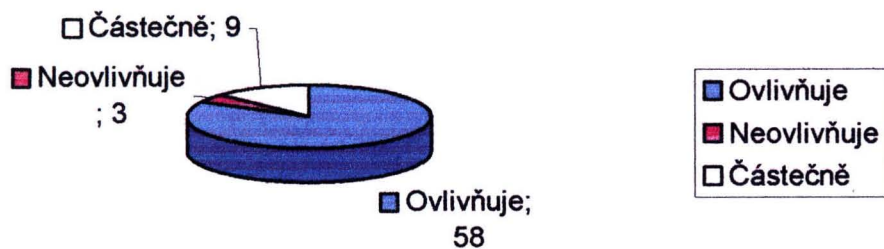

Jaké si myslíte, že jsou hlavní cíle osobní asistence?

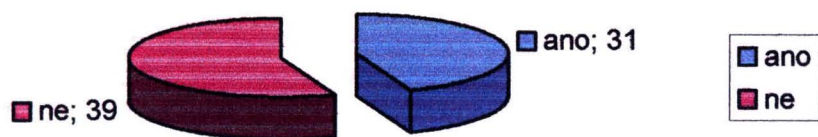

Tuto otázku jsem záměrně položila tímto způsobem. Chtěla jsem z ní poznat, k čemu si respondenti myslí, že osobní asistence doopravdy je určena.

Myslíte si, že využívání osobní asistence ovlivňuje také společnost, ve které se dotyčný pohybuje?

Poznal/a jste někdy člověka s postižením, který by potřeboval využít službu osobní asistence?

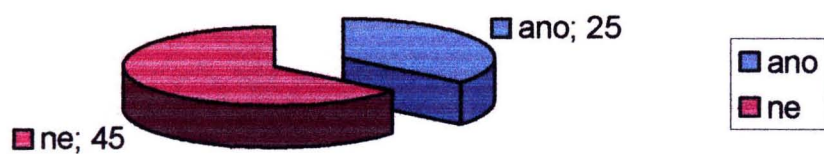

Jak byste vychovával/a dítě s postižením, pokud byste bal/a jeho rodič? Volil/a byste domácí prostředí?

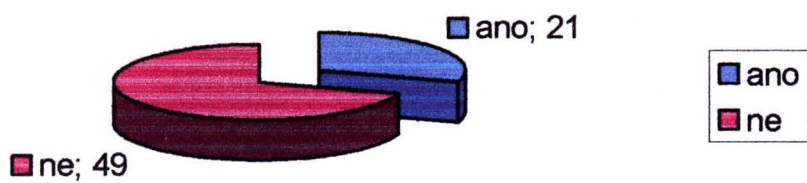

U této otázky se domnívám, že velikou roli při rozhodování hraje věk respondentů. Myslím si, že s v pozdějším věku se jejich názory budou ještě velmi vyvíjet a měnit.

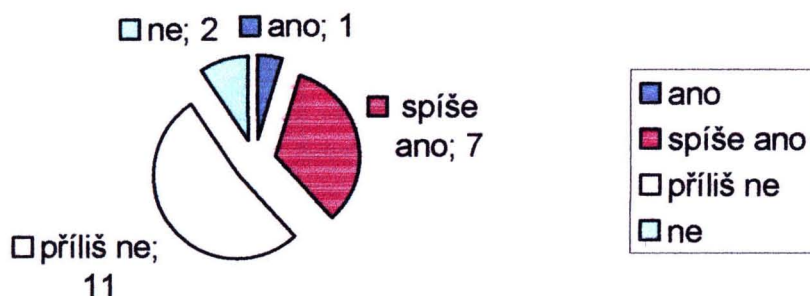
Znáte nějaké zařízení, kde je poskytována denní péče?

Navštívil/a jste někdy nějaký ústav: Např. domov dětí, domov důchodců, pomocnou školu, nebo jiný ústav, který poskytuje sociální péči?

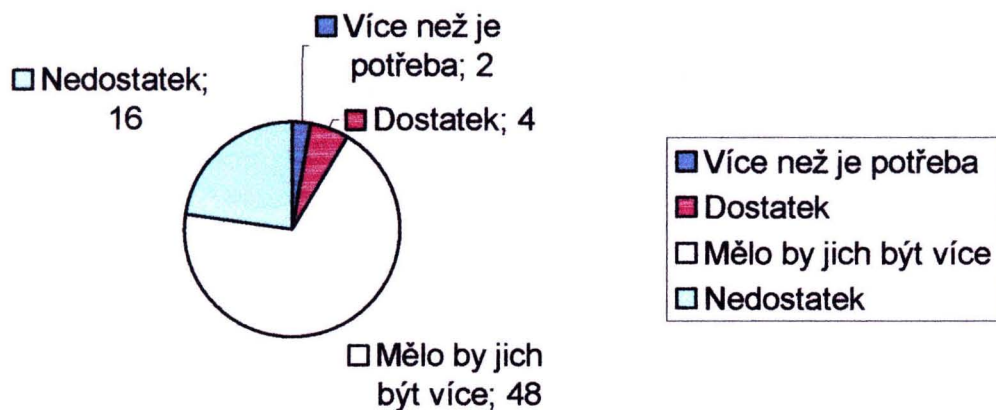

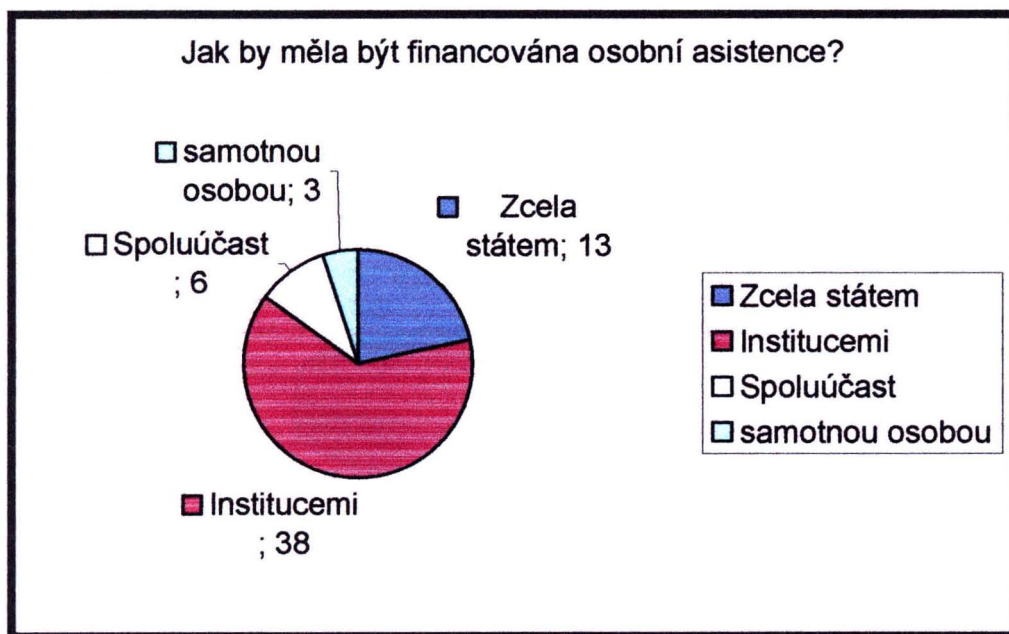
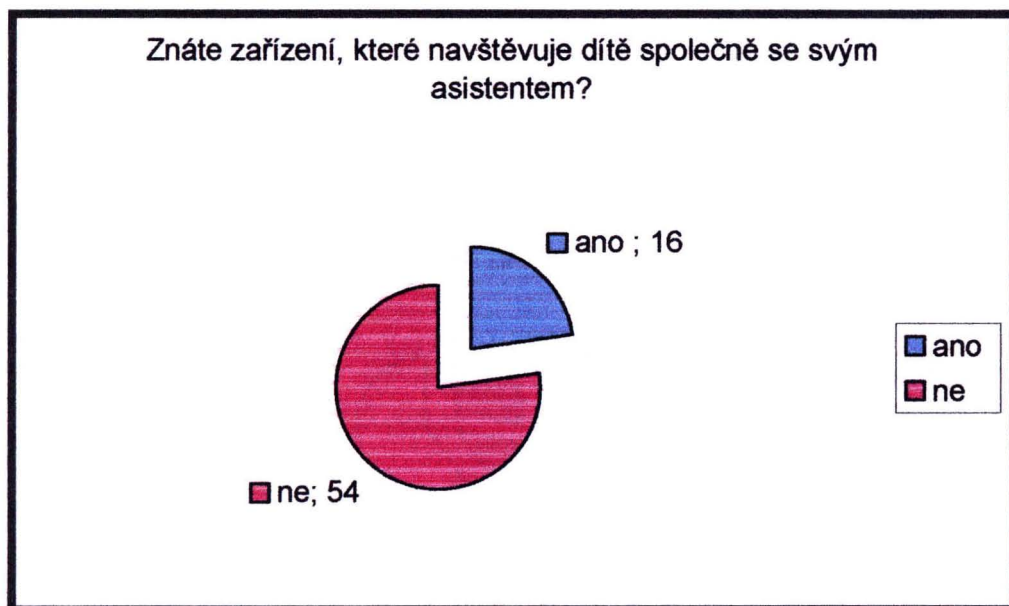
Byli jste spokojeni s úrovní péče, které byla v místě, kde sociální péče probíhala spokojeni?

U této otázky se mi bohužel potvrdilo, že ani ostatní lidé nemají dobré zkušenosti s úrovní služeb v našich ústavech. Graf níže vysvětluje, co je hlavním problémem v sociálních službách.

Domníváte se, že je u nás dostatečné množství zaměstnanců pracujících v této oblasti?

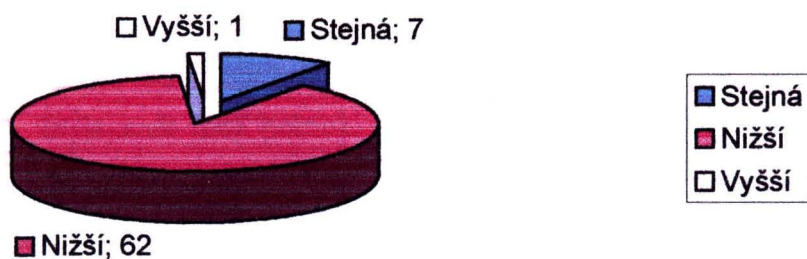

Tuto otázku si lidé kladou velmi často a zatím nebylo nalezeno optimální řešení pro tuto problematiku.

Domníváte se, že osobní asistence by měla být poskytována lidem umístěným či navštěvujícím specializovaná zařízení?

Jaká si myslíte, že je úroveň osobní asistence v ČR ve srovnání s Evropou:

Výsledek u této otázky potvrzuje to, že lidé mají poměrně dobrý přehled, jaká je situace v okolních státech.

4. ZÁVĚR

V dnešní globalizované rychle vyvíjející se společnosti se setkáváme s novými fenomény a jevy. Stejně tak přicházíme stále více do styku s lidmi, které potkali v životě různé události.

Má práce je zaměřena na tu část našich spoluobčanů, kteří z velké části své osudy nemohli ovlivnit. Jsou to lidé, se kterými se v dnešní době můžeme setkat stále častěji a to díky naší době můžeme setkat stále častěji a to díky naší vyvíjející se sociální sféře.

Tito občané potřebují k plnohodnotnému životu pomoc druhých. Mezi jejich handicapů patří například: Downův syndrom, artismus, mozkové obrny, poruchy řeči a nesamostatná pohyblivost. Tato specifická pomoc těmto jedincům se nazývá osobní asistence.

V praktické části mé práce se zabývám touto sociální službou ve speciální škole Svítání v Pardubicích. Dále se zajímám o to, do jaké míry jsou lidé ve věku zhruba od 16 - 19 let informováni o tomto tématu. Můj původní předpoklad byl, že povědomí o poskytování sociální služby osobní asistence je minimální. Tato hypotéza se díky dotazníkovému šetření nepotvrdila. Vyplývá z něj, že respondenti mají představu, co osobní asistence vyjadřuje, že se s tímto pojmem setkali. V tomto můžeme vidět jistý pozitivní pokrok. Je velmi důležité, aby si lidé více všímali svého okolí, jen tímto způsobem je možné na jednotlivých problémech pracovat.

Mou druhou domněnkou bylo, že díky integraci klientů s různými druhy postižení do společnosti, lidé častěji přicházejí do styku s touto skupinou lidí. Dotazníkové šetření tuto hypotézu ani nevyvrátilo, ani nepotvrdilo, ale jasně ukazuje, že integrace má na společnost velký vliv a myslím, že je znát jistý pokrok. Je zřejmé, že veřejnost se častěji setkává s občany využívajícími osobní asistence.

V mé třetí hypotéze, ve které jsem se domnívala, že ve společnosti obecně převládá názor, že sociální služby v České Republice jsou nedostačující, se jednoznačně prokázalo, že respondenti (stejně jako já) nejsou spokojeni s úrovní sociálních služeb u nás. Tento problém se týká především jak nedostatku zaměstnanců v sociální sféře, tak jejího financování.

Ačkoliv se situace v této oblasti za posledních deset let rozhodně zlepšila, stále je na čem pracovat a co rozvíjet. Ne všechny aspekty můžeme ovlivnit my, jakožto jedinci, ale je nutná podpora státních i nestátních institucí.

Chtěla bych, aby má práce byla přínosem pro každého, kdo se zajímá o tuto problematiku a usnadní mu tak orientaci v daném tématu.

Summary

Osobní asistence

Personal assistance

Šárka Jarošová

In my bachelory thesis I concern in topic of personal assistance. In practical part I monitored Unokledge and information of young people in age 16 – 19 about this topic. I realized the research by the Metod of questionnaires. Other component of the practical part are dazustics of clients from special school Svítání.

I choose four different children, who attend this school. During my practice I had the closest contact with them and there can be also seen the difference in the need of perosnal assistance.

I think that results of my hypotesis are very interesting. In my first gypotesis, where i anticipate, that the awareness of personal assistance is ab subsistence level, are the results very positive. Young people are aware of this social service. In my second hypotesis I suppose that thanks to integation of clients with different minds of handicaps to the society, people are in contact with this goup people more often. The conclusion is neutral, the answers were well balanced. My last hypotesis was retified. Alenost all respondents agreed, that social service in the Czech Republic is poor especially in absence of domation and amount of employee's in this sphere.

I think, that this topic is very modern and interesting. I'am often between these people and I would like to cotinue with this work. In this thesis can be seen big sense and contribution for all people.

Seznam použitých materiálů

- DOLEJŠÍ, M. K otázkám psychologie mentální retardace. Praha: Avicenum, 1978.
- DZIKOVÁ, H. Občané se zdravotním postižením a veřejná správa. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005.
- HRDÁ, J., ŠRONKOVÁ, M. Osobní asistence jako jedna z cest k samostatnému životu. Praha: Pražská organizace vozíčkářů, 1996.
- HRDÁ, J. Osobní asistence, příručka postupů a rad pro klienty. Praha: Pražská organizace vozíčkářů, 1997.
- KOZLOVÁ, L. Sociální služby. Praha: TRITON, 2005.
- MATOUŠEK, O., KOLÁČOVÁ, J., KODYMOVÁ, P. Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi. Praha: Portál, 2005.
- MICHALÍK, J. Školská integrace dětí s postižením. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1999.
- ŠVARCOVÁ, I. Mentální retardace. Praha: Portál, 2001.
- TRUHLÁŘOVÁ, Z. Domácí násilí a zdravotně postižení. Praha: ORFEUS, 2005.
- VÁGNEROVÁ, M. A KOLEKTIV. Psychologie handicapu. Praha: Karolinum, 1999.

Přílohy

Příloha č. 1 - Speciální škola Svítání

Příloha č. 2 - Pracovní náplň asistenta

Příloha č. 3 - Zákon o sociálních službách 108/2006 Sb. a příspěvek na péči o zdravotně postižené a úpravy v zákonech

Příloha č. 4 - Fotografie z cannisterapie a z volného času

Příloha č. 5 – „oznámení o poskytovateli pomoci“

Příloha č. 6 – „žádost o příspěvek na péči“

SVÍTÁNÍ

Osobní asistence

Poslání

Posláním osobní asistence je kompenzovat postižení žáka/klienta v činnostech, které nemůže vykonávat samostatně, dopomáhat mu při získávání vzdělávání, rozvoji osobnosti a uspokojování sociálních potřeb.

Druh poskytované služby

Služba sociální péče - osobní asistence

Personální zajištění služeb

Osobní asistenti

Ředitelka – Mgr. Miluše Horská

Zástupkyně ředitelky – PaedDr. Jitka Kubecová, Mgr. Jitka Buhrová

Koordinátorka výběru osobních asistentů - Mgr. Jana Hanzlíková (vedoucí SPC a sociální terapeut)

Pracovnice plánování služeb – Mgr.Radka Dvořáková, Mgr. Lenka Koubová, Andrea Vakulenková

Učitelé

Vychovatelé

Ekonomičtí pracovníci – účetní, hospodárka

Cíle

Umožnit žákovi/klientovi vykonávat činnosti, které jsou přiměřené jeho věku, a běžné úkony péče o vlastní osobu, které vzhledem ke svému zdravotnímu stavu není schopen vykonávat samostatně.

Podporovat žáka/klienta v rámci výchovných, vzdělávacích a aktivizačních činností, aby docházelo k co největšímu rozvoji jeho schopností a dovedností.

Umožnit žákům/klientům s těžkým kombinovaným postižením vzdělávání kolektivní formou ve školském zařízení a podpořit tak získávání nových zkušeností, podnětů a navazování nových sociálních kontaktů.

Cílová skupina

Žáci a klienti Základní školy a Praktické školy SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Kritéria poskytnutí služby

Klienty služby osobní asistence se mohou stát žáci a klienti Základní školy a Praktické školy SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Službu nelze poskytnout z těchto důvodů:

- Pokud je kapacita služby naplněna (počet dospělých osob ve třídě – 3, ve výjimečných případech - 4).
- Zájemce nedodá potřebné podklady (lékařské zprávy, doporučení).
- Z finančních důvodů (nedostatečná nebo vyčerpaná dotace organizace, neplacení příspěvku na službu ze strany klienta).

Principy

Princip individuálního přístupu ke klientovi.

Princip akceptace schopností a dovedností klienta a podporování samostatnosti.

Princip zapojování klientů do běžných aktivit.

Princip výběru asistenta dle individuálních potřeb klienta.

Princip týmové spolupráce asistenta, učitele, vychovatele, odborníků a zákonných zástupců.

Princip používání alternativních způsobů komunikace v odůvodněných případech.

Financování služby

Službu osobní asistence částečně financuje organizace z dotace ze státního rozpočtu a z kraje a částečně zákonný zástupce formou příspěvku na službu (výše a forma příspěvku je stanovena v přihlášce a ve smlouvě o poskytování služby).

Spolupracující organizace

- Krajský úřad Pardubického kraje
- Magistrát města Pardubice
- Úřad práce Pardubice
- Centrum pro zdravotně postižené Pardubického kraje a další

Kontakty

Základní škola a Praktická škola Svítání, o.p.s.

Komenského 432, 530 03 Pardubice

Tel.: 466 049 911

Fax: 466 651 851

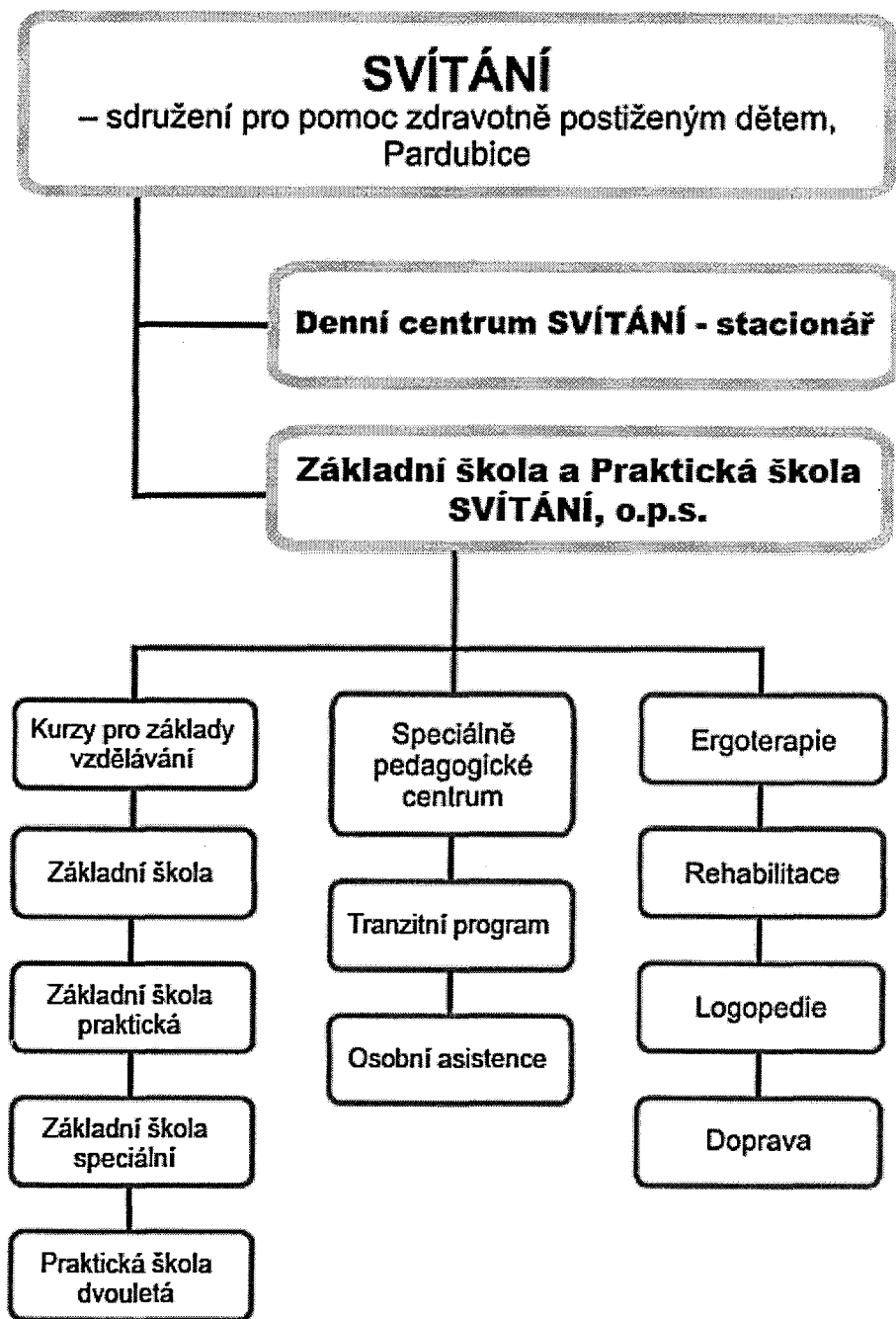
Kontaktní osoba:

Mgr. Jana Hanzlíková – 736 753 651, 466 049 917

e-mail: svitani@svitani.cz

www.svitani@svitani.cz

Organizační struktura

Základní škola a Praktická škola SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Školu založili rodiče zdravotně postižených dětí za pomoci města a sponzorů, slavnostně byla otevřena dne 1. září 1992 a do sítě škol MŠMT byla zařazena jako škola soukromá. Od jejího založení je ředitelkou Mgr. Miluše Horská.

Poslání

Posláním Základní školy a Praktické školy SVÍTÁNÍ, o.p.s. je poskytovat dětem, mládeži a dospělým lidem s kombinovaným postižením vzdělávání a další služby směřující k rozvoji jejich osobnosti a zapojení do běžného života na základě individuálních potřeb a možností.

Škola nabízí

- **Vzdělávání a výuka v těchto typech škol**
 - Základní škola I. stupeň
 - Základní škola praktická
 - Základní škola speciální
 - Praktická škola dvouletá
- **Školská zařízení**
 - Speciálně pedagogické centrum
- **Zdravotní péče rehabilitační**
 - Fyzioterapie
 - Ergoterapie
- **Sociální služby**
 - Osobní asistence
 - Doprava handicapovaných dětí
 - Tranzitní program
- **Aktivita na podporu činnosti školy**
 - Sportovní, kulturní a společenské aktivity
 - Volnočasové aktivity, pobyty
 - Vznik a realizace projektů
 - Zhotovování dekorativních předmětů
- **Vzdělávání dospělých**
 - Kurz pro získání základního vzdělání a základů vzdělání

Odloučená pracoviště

- Ráby (dokument ve formátu doc)
- Vysoké Mýto (dokument ve formátu doc)

Působnost

- Pardubický kraj

Speciální škola SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Komenského 432, 530 03 Pardubice, 466670927, 466651851

Stavbařů 304, 530 09 Pardubice, 466401862

Národních hrdinů 8, 530 03 Pardubice

svitani@svitani.cz www.svitani.cz

Pracovní náplň asistenta

Je zodpovědný zástupkyni ředitelky a hlavní výchovatelce.

- pracuje podle pokynů vyučujícího a dle individuálního plánu dítěte
- asistuje při všech vyučovacích hodinách i při psaní na počítači, na Pichtově psacím stroji, při globální metodě čtení
- pracuje s dítětem, které mu svěří učitel
- snaží se splnit potřeby dítěte, vede ho jemně, je mu přítelem, je náhradou za orgán, který mu chybí nebo je nefunkční, vyplňuje volné chvíle, aby dítě mělo pocit bezpečí
- pomáhá dítěti s přípravou učebních pomůcek na hodinu
- převáží dítě na rehabilitaci a do jiných učeben podle potřeby vyučujícího
- asistuje při plaveckém výcviku
- asistuje při jednotlivých programech – výlety, kulturní akce a při pobytu ve škole v přírodě pečuje o určené děti celodenně
- dle potřeb dítěte krmí, pomáhá s hygienickými potřebami, převléká
- při odpoledních činnostech je k dispozici vychovateli
- pomáhá učitelům s přípravou pomůcek
- přebírá děti u svozů nebo autobusů MHD
- provádí dozory ve svozových autobusech či v autobusu MHD
- zná telefon do školy a na zástupkyni ředitelky školy
- úraz či vážný problém ihned hlásí zástupkyni ředitelky školy
- pokud není třeba asistovat u dětí, vykonává náhradní práci, kterou mu určí pedagog či zástupkyně ředitelky
- pokud je třeba, pomáhá asistent při přípravě na stravování a při umývání nádobí
- pomáhá při udržování venkovních prostor v areálu školy, při větších úklidech (rekonstrukce, malování, apod.)
- v případě potřeby může ředitelka nebo zástupkyně ředitelky rozhodnout o přearožení asistenta do jiné třídy
- v měsíci červenci je asistent povinen vyčerpat si zbývající dovolenou (v případě pracovní smlouvy na dobu určitou)
- dodržuje pracovní řád školy, školní řád a vnitřní pokyny
- dodržuje předpisy BOZP a PO, veškeré závady na pracovišti nahlásí nadřízenému
- účastní se měsíčních organizačních porad, pedagogických rad a týmových schůzek
- je povinen udržovat v diskrétnosti osobní data, diagnózy, závěry lékařských a psychologických vyšetření, pedagogických závěrů a sociálních šetření, se kterými byl při své práci seznámen

.....
zaměstnanec

Mgr. Miluše Horská
ředitelka školy

Zákon o sociálních službách 108/2006 Sb. a příspěvek na péči o zdravotně postižené

Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. byl schválen po více než 12 letech slibů a pokusů dne 14.3.2006. Tento zákon mimo jiné přiznal nárok zdravotně postižených občanů na příspěvek na péči, jehož výše se řídí mírou postižení a byla jím uzákoněna osobní asistence jako sociální služba. Zde si můžete přečíst plný text nového zákona. Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. - ve formátu rtf - čitelný ve Wordu i Windows

Zákon platí od 1.1.2007, kromě toho vydalo MPSV vyhlášku, která upřesňuje způsob hodnocení úkonů péče o vlastní osobu pro účely stanovení stupně závislosti, přesněji vymezuje obsah základních činností u jednotlivých sociálních služeb a uvádí maximální výši úhrad za poskytování některých soc. služeb.

NÁROK NA PŘÍSPĚVEK

Podle zákona se dospělí dělí do 4 skupin podle míry závislosti a stupně bezmocnosti s nároky na měsíční příspěvek ve výši:

I. lehká závislost - částečná bezmocnost	2000 Kč
II. středně těžká závislost - převážná bezmocnost	4000 Kč
III. těžká závislost - plná bezmocnost	8000 Kč
IV. úplná závislost - plná bezmocnost	11000 Kč

U dětí a mládeže je to podobné, ale nevychází se ze stupně bezmocnosti a finanční částky jsou vzhledem k náročnosti péče o něco vyšší:

I. lehká závislost	3000 Kč
II. středně těžká závislost	5000 Kč
III. těžká závislost	9000 Kč
IV. úplná závislost	11000 Kč

NÁROK NA VÝPLATU PŘÍSPĚVKU

Zákon uvádí: § 13

"Nárok na výplatu příspěvku vzniká podáním žádosti o přiznání příspěvku, na který vznikl nárok podle odstavce 1, není-li řízení o jeho přiznání zahájeno z moci úřední. Příspěvek může být přiznán a vyplácen nejdříve od počátku kalendářního měsíce, ve kterém bylo zahájeno řízení o přiznání příspěvku."

Zahájit řízení je tedy možné od 2.1.2007.

Ještě poznámka k řízení z moci úřední:

To znamená, slovy zákona: § 23

"Řízení o přiznání příspěvku se zahajuje na základě písemné žádosti podané na tiskopisu předepsaném ministerstvem; pokud není osoba schopna jednat samostatně a

nemá zástupce, zahajuje se řízení o příspěvku z úřední moci."

Ne všichni však musí o příspěvek na péči žádat, neboť v přechodných ustanoveních zákona 108/2006 Sb. v § 120 jsou upraveny ty případy, kdy dojde k přiznání příspěvku na péči AUTOMATICKY ze zákona a příjemce o něj nemusí aktivně požádat, přičemž tyto osoby by první výplatu příspěvku měly obdržet již v lednu 2007.

§ 120

(2) Osoby, kterým ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona náleželo zvýšení důchodu pro bezmocnost podle dosavadních právních předpisů, se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona považují za osoby závislé na pomoci jiné fyzické osoby

a) ve stupni I (lehká závislost), jde-li o osoby částečně bezmocné

b) ve stupni II (středně těžká závislost), jde-li o osoby převážně bezmocné

c) ve stupni III (těžká závislost), jde-li o osoby úplně bezmocné

(3) Dítě, které ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona bylo podle dosavadních právních předpisů považováno za dítě dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči, se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost).

4) Ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona náleží osobám uvedeným v odstavcích 2 a 3 příspěvek ve výši podle § 11 odpovídající stanovenému stupni závislosti podle odstavců 2 a 3, pokud není na základě kontroly posouzení zdravotního stavu stanoven jiný stupeň závislosti a vydáno rozhodnutí o výši příspěvku podle takto stanoveného stupně závislosti, nebo pokud není dále stanoveno jinak.

Osobám uvedeným v odstavci 2 písm. a), které jsou starší 80 let a o něž pečuje fyzická osoba, které z tohoto důvodu náležel ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona podle dosavadních právních předpisů příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu, náleží příspěvek ve výši podle stupně závislosti II (středně těžká závislost).

Osobám uvedeným v odstavci 2 písm. b), o něž pečuje fyzická osoba, které z tohoto důvodu náležel ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu podle dosavadních právních předpisů, náleží po dobu 2 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona příspěvek ve výši podle stupně závislosti III (těžká závislost); po uplynutí této doby náleží těmto osobám příspěvek ve výši podle stupně závislosti stanoveného na základě kontroly posouzení zdravotního stavu."

Pobíráte-li již v současné době zvýšení důchodu pro bezmocnost, dostanete (asi jste již dostali) oznámení o poslední výplatě zvýšení důchodu pro bezmocnost a dále dopis od České správy sociálního zabezpečení, kde Vám oznámí, že příspěvek na péči vám bude automaticky přiznán, aniž byste o něj museli žádat. Příspěvek na péči vám bude vyplácen obecním úřadem obce s rozšířenou působností, nebude již součástí důchodu a bude doručován každý měsíc zvlášť, počínaje lednem 2007.

Dále obdržíte dopis z obce s rozšířenou působností s oznámením o výši příspěvku, na který máte nárok, budete poučeni, abyste obecnímu úřadu oznámili, kdo Vám bude poskytovat péči a jakým způsobem si přejete příspěvek na péči vyplácet. Dopis potvrdíte podpisem, do 15 dnů odešlete na obec s rozšířenou působností a jinou žádost již nebudete muset podávat. Příspěvek Vám na základě toho začne být vyplácen.

Žádost na obecní úřad s rozšířenou působností budete muset podat v případě, že jste nepobírali zvýšení důchodu pro bezmocnost nebo žádáte o přeražení do vyššího stupně závislosti.

Osoby, které nebudou mít automaticky nárok na příspěvek na péči (§ 120 ZSS), musí podat žádost o příspěvek již v lednu 2007, pokud chtějí vyplatit příspěvek za leden. Zpětně není možno žádat. Podle dostupných informací však osoby, které budou podávat žádost, dostanou poprvé příspěvek vyplacen až v březnu nebo v dubnu (se zpětným vyplacením příspěvků za minulé měsíce podle data podání žádosti).

Jak postupovat při vyřizování náležitostí potřebných pro získání příspěvku popisuje například článek v periodiku Skok do reality (příloha časopisu Vozíčkář).

Skok do reality 2/2006 - ve formátu pdf - Acrobat Reader.

Podrobně popisuje tento postup také článek v periodiku Svět s Parapletem, který vydává pro své členy Svaz paraplegiků.

Zákon o sociálních službách - Svět s Parapletem - ve formátu rtf - čitelný ve Wordu i Windows.

POSKYTOVATELÉ PÉČE

V této oblasti došlo k velkým změnám. Zejména byla konečně uzákoněna Osobní asistence jako druh sociální služby.

Další velkou změnou je, že o zdravotně postižené mohou za finanční odměnu pečovat i fyzické osoby, ať už jsou to rodinní příslušníci nebo osoby nepřibuzné (např. sousedé, známí atd.) - tato péče není sociální službou.

Který poskytovatel péče musí být registrován a musí uzavřít smlouvu s uživatelem?

O registraci může požádat kterákoliv právnická nebo fyzická osoba, která poskytuje nebo hodlá poskytovat sociální služby. Zákon nevyklučuje žádnou právní formu. Naopak registrace se nevyžaduje, poskytuje-li osobě pomoc osoba blízká nebo jiná fyzická osoba, která tuto činnost nevykonává jako podnikatel.

Smlouva o poskytování sociálních služeb je uzavírána výhradně mezi uživatelem služby (nebo jeho zákonným zástupcem) a poskytovatelem, který je pro daný druh služby registrován.

ZDRAVOTNÍ A DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Zákon uvádí:

"Poskytuje-li oprávněné osobě pomoc osoba blízká nebo jiná fyzická osoba, která s oprávněnou osobou žije v domácnosti, obecní úřad obce s rozšířenou působností vydá těmto osobám na jejich žádost bezplatně písemné potvrzení prokazující dobu této péče pro účely zdravotního pojištění a důchodového pojištění; v tomto potvrzení vždy uvede stupeň závislosti osoby, které je péče poskytována."

V případě, kdy je péče poskytována více osobami, může být zdravotní a sociální pojištění hrazeno státem pouze jedné z nich, a to osobě, která zabezpečuje péči v převážném rozsahu.

VÝPLATA PŘÍSPĚVKU

Zákon umožňuje obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností vyplácet příspěvek v hotovosti (tj. i poštovní poukázkou) nebo bezhotovostně na účet, který příjemce určí. Nárok na výplatu příspěvku vzniká podáním žádosti o přiznání příspěvku (osoby, které

mají nárok na automatické vyplácení příspěvku bez podávání žádosti dostanou první výplatu již v lednu 2007 - zřejmě ve 2. polovině měsíce).

Příspěvek může být přiznán a vyplácen nejdříve od počátku kalendářního měsíce, ve kterém bylo zahájeno řízení o přiznání příspěvku. Bude tedy obvyklé, že první výplata příspěvku bude zahrnovat výplatu příspěvku i za období, ve kterém probíhalo správní řízení o posouzení nároku na příspěvek. Tato doba se bude obvykle pohybovat v rozmezí 2 až 3 měsíců. Výplata příspěvku v tom případě bude zahrnovat příspěvky za všechny měsíce od podání žádosti. Příspěvek lze použít jako úhradu za péči, kterou zajišťuje poskytovatel sociální služby, a samozřejmě také na výdaje, které vzniknou pečující osobě, tj. rodinnému příslušníku či jiné osobě, která není poskytovatelem sociální služby.

NEDOPLATKY A PŘEPLATKY

a) nedoplatky: § 14

Jestliže příspěvek byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, příspěvek se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož příspěvek nebo jeho zvýšení náleží, nejvýše však 3 roky nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na příspěvek nebo jeho zvýšení.

b) přeplatky: § 22

Příjemce příspěvku, který přijal příspěvek nebo jeho část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byl vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, nebo jinak způsobil, že příspěvek byl vyplácen neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen tento přeplatek vrátit.

Další informace můžete najít na stránkách:

Ministerstva práce a sociálních věcí - <http://www.mpsv.cz>

Národní rady zdravotně postižených (NRZP) <http://www.nrzp.cz>

Svazu paraplegiků - <http://www.paraple.cz> .

NRZP zřídila info linku k zákonu o sociálních službách – tel.: 266 753 422, e-mail: info@nrzp.cz .

Další zajímavé odkazy:

Národní rada zdravotně postižených

Co přináší zákon o sociálních službách pro uživatele, poskytovatele, orgány státní správy a samosprávy - <http://nrzp.cz/upload/Soc.%20zak.%20brozura.pdf>

Skok do reality 3/2006 (příloha časopisu Vozíčkář) - obsahuje rady pro získání 4. stupně závislosti - <http://www.nrzp.cz/pdf/skok0603.doc>

MPSV - pracovní znění vyhlášky k provedení některých ustanovení ZSS
http://www.mpsv.cz/files/clanky/3204/sbirka_vyhl_SS.pdf

Příloha č.1
1)Osobní asistence

2) Canisterapie

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Oznámení o poskytovateli pomoci

Tento doklad slouží k oznámení o poskytovateli pomoci a ohlášení jeho změn. Doklad musí podat žadatel o příspěvek na péči buď se žádostí anebo nejpozději do 8 dnů ode dne právní moci rozhodnutí o přiznání příspěvku. Změny týkající se zajištění pomoci je žadatel povinen ohlásit do 8 dnů od jejich vzniku.

Žadatel o příspěvek na péči (osoba, které byl přiznán příspěvek na péči):

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Titul:
Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	

Poskytovatelé sociálních služeb a jiné pomoci:

Uveďte údaje o poskytovatelích sociálních služeb nebo jiné pomoci, kteří žadateli o příspěvek na péči (osobě, které byl přiznán příspěvek na péči) poskytují nebo budou poskytovat pomoc. Osoby blízké a jiné osoby, které poskytují pomoc, uveďte v části C. Podpisem poskytovatel projevuje souhlas s poskytováním pomoci. Poskytovatel, kterým je zařízení sociálních služeb uvedené v § 48 až 51 zákona o sociálních službách, poskytující osobě pobytové sociální služby, bere na vědomí povinnost ohlásit podle § 21a zákona o sociálních službách úřadu, který o příspěvku rozhoduje, přijetí osoby do ústavny zdravotnického zařízení, školského zařízení, vzetí do vazby nebo nástup k výkonu trestu odnětí svobody.

Poskytovatel:	IČ:
Pracoviště:	
Adresa: Obec: Část obce: Ulice: Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:	
Název služby:	
Datum zahájení ⁵⁾ : Datum ukončení ⁶⁾ : Identifikační číslo služby ⁷⁾ :	
Název služby:	
Datum zahájení ⁵⁾ : Datum ukončení ⁶⁾ : Identifikační číslo služby ⁷⁾ :	
Název služby:	
Datum zahájení ⁵⁾ : Datum ukončení ⁶⁾ : Identifikační číslo služby ⁷⁾ :	
Podpis:	

Uveďte všechna jména osoby.

Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru **M** nebo **Z** (muž nebo žena).

Poskytovatel:	IČ:		
Pracoviště:			
Adresa:	Obec:	Část obce:	
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: PSČ:
Název služby:			
Datum zahájení ⁵⁾ :	Datum ukončení ⁶⁾ :	Identifikační číslo služby ⁷⁾ :	
Název služby:			
Datum zahájení ⁵⁾ :	Datum ukončení ⁶⁾ :	Identifikační číslo služby ⁷⁾ :	
Název služby:			
Datum zahájení ⁵⁾ :	Datum ukončení ⁶⁾ :	Identifikační číslo služby ⁷⁾ :	
Podpis:			

Pomoc poskytovaná osobou blízkou nebo jinou:

Uveďte údaje o osobách, které žadateli o příspěvek na péči (osobě, které byl přiznán příspěvek na péči) poskytují nebo budou poskytovat pomoc. Písemně poskytovatel projevuje souhlas s poskytováním pomoci a bere na vědomí povinnost nahlásit podle § 21a zákona o sociálních službách úřadu, který o příspěvku rozhoduje, přijetí osoby do ústavní péče zdravotnického zařízení, školského zařízení, vzetí do vazby nebo nástup k výkonu trestu odnětí svobody.

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Titul:
Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Státní příslušnost:
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce:
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:
Příbuzenský vztah ⁸⁾ :	Společná domácnost ⁹⁾ :	
Telefon:	E-mail:	
Datum zahájení ⁵⁾ :	Datum ukončení ⁶⁾ :	Podpis:
Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Titul:
Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Státní příslušnost:
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce:
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:
Příbuzenský vztah ⁸⁾ :	Společná domácnost ⁹⁾ :	
Telefon:	E-mail:	
Datum zahájení ⁵⁾ :	Datum ukončení ⁶⁾ :	Podpis:

Prohlášení:

Uvedené údaje v tomto dokladu jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivých údajů vyplývaly. Přijímám si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do 8 dnů změny ve skutečnostech, které jsou rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu a do 8 dnů změny poskytovatele sociálních služeb nebo osoby, která péči poskytuje.

dne 200	Podpis:
-------------------	---------

Uveďte údaje, pro které na formuláři nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volném listě a přiložte k tiskopisu.

F. Způsob výplaty dávky:

Zaškrtněte jednu z následujících variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

na účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ⁶⁾ :
-------------	------------	-----------------------------------

na účet zahraničního peněžního ústavu v EU:

Příjemce	IBAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa: Město:	
	(uveďte alespoň město a stát)	Stát:

Banka příjemce	BIC/SWIFT:
	Název:
	Adresa: Město:
	(uveďte alespoň město)

poštovní poukázkou:

žadateli zástupci⁷⁾
 žadateli na jinou adresu: zástupci⁷⁾ na jinou adresu:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:

G. Oznámení o poskytovateli pomoci:

Zaškrtněte prosím jednu z uvedených variant.

Oznámení o poskytovateli pomoci k žádosti o příspěvek na péči jako přílohu

přikládám
 nepřikládám

Pokud tento tiskopis nepřikládáte, jste povinni příslušnému úřadu, který o příspěvku rozhoduje nebo jej vyplácí, oznámit poskytovatele pomoci nejpozději do 8 dnů po právní moci rozhodnutí o přiznání příspěvku na péči.

H. Prohlášení:

Všeckeré údaje v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivých údajů vyplývaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, údaje o přihlášení se žadatele k trvalému pobytu příslušné právnické osoby a fyzické osoby sdělily úřadu práce, který bude posuzovat stupeň závislosti na pomoci jiné fyzické osoby, informace o zdravotním stavu

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o příspěvku na péči rozhoduje, do 8 dnů změny ve skutečnosti, které jsou rozhodné pro trvání nároku na příspěvek na péči, jeho výši a výplatu a do 8 dnů změny poskytovatele sociálních služeb nebo osoby, která pomoc poskytuje.

Tento formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné údaje, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

.....	dne 200	Podpis žadatele:
-------	-----	-----------	------------------

Žádosti prosím doložte
pro všechny uvedené osoby průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list

Údaje, pro které na formuláři nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volném listě a přiložte k tiskopisu.

Formuláře žádosti příspěvek na péči naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/formy-pomoci-poci>

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o příspěvek na péči

žadatel:

Jméno ¹⁾ :	Titul:	
Příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Státní příslušnost:
Místo pobytu: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: PSČ:
Místo bydliště ⁵⁾ : Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail:	

Zástupce žadatele:

ve v případě, že žádost podává zástupce žadatele (zmocněnec, rodič, opatrovník, poručník, jiná fyzická osoba, které byla nezletilá osoba rozhodnutím příslušného orgánu svěřena do péče).

Jméno ¹⁾ :	Titul:	
Příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Státní příslušnost:
Místo pobytu: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail:	

Právnícká osoba zastupující žadatele:

ve v případě, že žádost podává právnická osoba, která je zmocněncem, zástupcem pro řízení o dávce (zastupuje-li nezletilou osobu zařízení sociálních služeb) nebo opatrovníkem.

Adresa zařízení:	IC:
Adresa zařízení: Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail:

Uveďte všechna jména osoby.

Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

Občané ČR, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: **DDMMYY** (muž nebo žena).

Občané ČR, pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.

Do kolonky **Bydliště** uveďte adresu, kde se žadatel zdržuje a kde je možno provést sociální šetření. Je-li tato adresa shodná s adresou trvalého bydliště žadatele, kolonku nevyplňujte.

Informace pro poskytování příspěvku na péči v rámci EU:

Informace o žadateli:

Zaškrtněte jednu z uvedených variant.

Žadatel je osobou, která je zdravotně pojištěná v jiném čl. státě EU nebo která pobírá důchod nebo dávky v nezaměstnanosti ze systému sociálního zabezpečení jiného čl. státu EU a nebo která vykonává výdělečnou činnost v jiném čl. státě EU

není výše uvedenou osobou

Informace o rodičích žadatele mladšího 18 let:

Zaškrtněte pouze v případě, že žadatel je mladší 18 let. Zaškrtněte jednu z uvedených variant.

Aspoň jeden z rodičů žadatele mladšího 18ti let je osobou, která je zdravotně pojištěná v jiném čl. státě EU nebo která pobírá důchod nebo dávky v nezaměstnanosti ze systému sociálního zabezpečení jiného čl. státu EU a nebo která vykonává výdělečnou činnost v jiném čl. státě EU

Žádný z rodičů žadatele mladšího 18ti let není výše uvedenou osobou

Ošetřující lékaři žadatele:

Zaškrtněte údaje, které jsou vám o ošetřujícím lékaři známy.

Jméno:	Jméno:	Titul:
--------	--------	--------

Název zařízení:

Dělení:

Adresa: Obec: Část obce:

Ulice: Č. p.⁴⁾: Č. orient.: PSČ:

Telefon:	E-mail:
----------	---------

Jméno:	Jméno:	Titul:
--------	--------	--------

Název zařízení:

Dělení:

Adresa: Obec: Část obce:

Ulice: Č. p.⁴⁾: Č. orient.: PSČ:

Telefon:	E-mail:
----------	---------

Jméno:	Jméno:	Titul:
--------	--------	--------

Název zařízení:

Dělení:

Adresa: Obec: Část obce:

Ulice: Č. p.⁴⁾: Č. orient.: PSČ:

Telefon:	E-mail:
----------	---------